

XII. Το εκπαιδευτικό έργο

α) Γενικές επισημάνσεις

1. **Ο αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών του Τμήματος:** 253 (332-79 μεταγραφές).
- 1.1. **Ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών:** 894.
2. **Οι φοιτητές/τριες φιλοσοφικής κατεύθυνσης:** 11 (2005-2006), 15 (2006-2007).
3. **Οι φοιτητές άλλων Τμημάτων του Ιδρύματος:** περίπου 3.000 ανά έτος.
- 3.1. **Αλγόριθμοι κατανομής πιστώσεων:** είναι ελλιπείς ως προς τα πραγματικά δεδομένα του Τμήματος και του Τομέα.
4. **Η αναλογία διδασκόντων και διδασκόμενων:** διαρκώς είναι επιβαρυντική αμοιβαία.
5. **Φοιτητική μέριμνα:** πέραν των κεντρικών μέτρων (υποτροφίες, φοιτητική λέσχη, φοιτητικές κατοικίες, παροχές και διευκολύνσεις) στο χώρο του Τμήματος έχει προσφερθεί ειδικός χώρος ηλεκτρονικών υπολογιστών, στους οποίους η πρόσβαση στο Διαδίκτυο είναι ελεύθερη.
- 5.1. **Υποτροφίες:** 1 ανά έτος.
6. **Διαθέσιμοι χώροι διδασκαλίας και έρευνας:** βλ. II, §. 2.
- 6.1. **Τα Εργαστήρια ως χώροι φροντιστηριακών μαθημάτων:** βλ. II, §. 4.
- 6.2. **Κέντρο Γλωσσών:** υπολειτουργεί λόγω έλλειψης προσωπικού και οπτικο-ακουστικών μέσων.
7. **Το ωρολόγιο πρόγραμμα:** πραγματοποιείται χωρίς επικαλύψεις στα υποχρεωτικά μαθήματα.
8. **Διάθεση Οδηγού Σπουδών του Τμήματος:** βλ. IV, §. 6.
9. **Εισαγωγική ενημέρωση των πρωτοετών:** κανονικά, κάθε Οκτώβριο.
- 9.1. **Σύμβουλος Σπουδών:** ο εκάστοτε διευθυντής του Τομέα.
10. **«Ξεναγήσεις» στη Βιβλιοθήκη:** σε τακτά χρονικά διαστήματα (πηγές, βιβλιογραφία, περιοδικά, ηλεκτρονική αναζήτηση βιβλιογραφίας μέσω

Βάσεων δεδομένων και ηλεκτρονικών περιοδικών).

11. Ειδικότερα προβλήματα παρακολούθησης των μαθημάτων: μόνον στην περίπτωση των εργαζομένων φοιτητών/τριών που το ποσοστό τους διαρκώς αυξάνεται.

11.1. Η φοιτητική «διαρροή» και οι «αιώνιοι φοιτητές»: άλλοθι για τη σκλήρυνση της νομοθεσίας που αφορά τους φοιτητές/τριες. «Η διαρροή» κατανέμεται σε υποκατηγορίες και αποτελεί εξαιρετικά μικρό ποσοστό σε σχέση με τον «ενεργό» φοιτητικό πληθυσμό.

12. Οι εργασίες των φοιτητών/τριών: κανονικά, στα περισσότερα μαθήματα που τις προβλέπουν ως υποχρεωτικές.

13. Διάθεση «εγχειριδίων»: ομαλή, με βάση την κείμενη νομοθεσία, αν και το Τμήμα μας ήδη από το 1985 είχε ταχθεί εναντίον της διανομής «εγχειριδίων» (βλ. *Δωδώνη*).

13.1. Πρόσθετο διδακτικό υλικό: σημειώσεις, φωτοτυπίες, βιβλιογραφία.

14. Πτυχίο φιλοσοφικής «κατεύθυνσης» και «αγορά εργασίας»: δευτεροβάθμια εκπαίδευση, δημόσια και ιδιωτική· ένταξη σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών· συνεργασία με το Γραφείο Διασύνδεσης, Σπουδών και Σταδιοδρομίας καθώς και με το Παρατηρητήριο Απασχόλησης· διασφάλιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων.

15. Οι αρχές συγκρότησης του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος και της φιλοσοφικής «κατεύθυνσης»:

- α. η επιστημονική ειδίκευση στις κύριες γνωστικές περιοχές του Τμήματος·
- β. η κατάρτιση εκπαιδευτικών που θα μπορούσαν να διδάξουν ορισμένη ενότητα μαθημάτων·
- γ. η ψυχοπαιδαγωγική επάρκεια·
- δ. η αναγνώριση ότι εκπαιδεύουμε νέους ηλικίας 18-22 ετών·
- ε. η εξακρίβωση της συνέχειας των κοινωνικών επιστημών με την εμβάθυνση στην προβληματική της επιστημολογίας·

στ. η διαμόρφωση υπεύθυνων πολιτών με «επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση» (Ν. 1268, άρθρ. 1 2 β) και

ζ. η απαραίτητη στήριξη αυτού του προγράμματος με αρκετά μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας και Ιστορίας.

15.1. Ο τελικός στόχος του προγράμματος σπουδών: η γείωση σε έναν υπαρκτό κόσμο και όχι σε κάποιον παρωχημένο, με αποτέλεσμα η «εγγραμματοσύνη» να σημαίνει ιστορική και πολιτική νοημοσύνη και όχι τεχνικές απομνημόνευσης.

15.2. Υπεύθυνος για τη σύνταξη του Προγράμματος Σπουδών: η Γ.Σ. του Τομέα και του Τμήματος και όχι κάποια Επιτροπή «αξιολόγησης».

15.3. «Ενδεικτική» κατανομή των εξαμηνιαίων μαθημάτων:

Συμβάλλουμε ώστε να μην μετατραπεί το ενδεικτικό σε απολύτως υποχρεωτικό πρόγραμμα γυμνασιακού τύπου.

15.4. Εξάμηνα σπουδών: να παραμείνουν 8.

16. Ινστιτούτο Δια-Βίου-Εκπαίδευσης: δεν υπήρξε καμιά προτροπή για υποβολή προτάσεων ως προς τη σκοπιμότητα και την ανάπτυξή του.

β) Διατμηματικές συνεργασίες

1. Εντός της Φιλοσοφικής Σχολής (1964): μαθήματα, συνέδρια, δημοσιεύσεις, ερευνητικά προγράμματα.

1.1. Κοσμητεία: καιρός είναι να εγκαταλείψει το «διακοσμητικό» της ρόλο και να συμβάλει στην αποτελεσματικότερη διεξαγωγή του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου των Τμημάτων.

2. Με τα άλλα Τμήματα του Ιδρύματος: μαθήματα, συνέδρια δημοσιεύσεις (δεν μας ζητήθηκε να συνδράμουμε σε νεότευκτα Τμήματα, για τα οποία είμαστε περισσότερο αρμόδιοι).

2.1. Διατμηματικό Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: βλ. ΙΙΙ, §. 1.

3. **Με Τμήματα Παν/μίων της χώρας:** διαλέξεις, συνέδρια, δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε εκλεκτορικά σώματα.
4. **Με Τμήματα Παν/μίων του εξωτερικού:** διαλέξεις, συνέδρια, δημοσιεύσεις, εκπαιδευτικές άδειες.
5. **Προσκλήσεις ξένων ομιλητών:** διαρκής ροή.
6. **Συμμετοχή σε εκλεκτορικά:** αμοιβαία, αν και κινδυνεύουμε να καταντήσουμε «γυρολόγοι» της γνώσης χωρίς αντίκρισμα.
7. **Η συνεργασία με το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων:** ικανοποιητική.

γ) Πρόγραμμα Σπουδών έτους 2009/2010

ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κατεύθυνση: Φιλοσοφία

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Α'. ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ – Κατεύθυνση: Φιλοσοφία

Α' ΚΥΚΛΟΣ (1ο έως 4ο εξάμηνο)	72 δ.μ.
I. <u>Υποχρεωτικά</u> μαθήματα του Τμήματος Φ.Π.Ψ.	45 δ.μ.
α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας	15 δ.μ.
β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής	15 δ.μ.
γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας	15 δ.μ.
II. <u>Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά</u> μαθήματα των άλλων	
Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής	27 δ.μ.
α. Από το Τμήμα Φιλολογίας	18 δ.μ.
β. Από το Τμήμα Ιστορίας–Αρχαιολογίας	9 δ.μ.
Β' ΚΥΚΛΟΣ (5ο έως 8ο εξάμηνο)	72 δ.μ.
I. Μαθήματα του Τμήματος Φ.Π.Ψ.	
I.1. <u>Υποχρεωτικά</u>	54 δ.μ.
α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας	36 δ.μ.
β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής	12 δ.μ.
γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας	6 δ.μ.
I.2. <u>Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά</u>	12 δ.μ.
α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας	ώς 6 δ.μ.
β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής	ώς 6 δ.μ.
γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας	ώς 6 δ.μ.
II. Μαθήματα άλλων Τμημάτων ή Σχολών του Πανεπιστημίου	
II.1. <u>Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά</u>	6 δ.μ.
ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ	12 δ.μ.
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	156 δ.μ.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

Α' Κύκλος (1ο έως 4ο εξάμηνο): 72 δ.μ.

Κοινός για όλες τις κατευθύνσεις του Τμήματος Φ.Π.Ψ.

I. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Φ.Π.Ψ.	45 δ.μ.
α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας:	
1. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία	3 δ.μ.
2. Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία	"
3. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία	"
4. Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία	"
5. Φιλοσοφία της Επιστήμης ή Επιστημολογία – Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών	"
	Σύνολο 15 δ.μ.
β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής:	
1. Η εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα (1834-1976)	3 δ.μ.
2. Εκπαίδευση και κοινωνικές ανισότητες	3 δ.μ.
3. Θεωρίες της μάθησης	3 δ.μ.
4. Θεωρίες κοινωνικοποίησης	3 δ.μ.
5. Σχολείο και εκπαιδευτικοί	3 δ.μ.
	Σύνολο 15 δ.μ.
γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας:	
1. Γενική Ψυχολογία	6 δ.μ.
2. Κοινωνική Ψυχολογία	3 δ.μ.
3. Αναπτυξιακή Ψυχολογία	3 δ.μ.
4. Κλινική Ψυχολογία	3 δ.μ.
	Σύνολο 15 δ.μ.
II. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	27 δ.μ
α. Από το Τμήμα Φιλολογίας	18 δ.μ.
1. Δύο από την ενότητα Αρχαία Ελληνική Φιλολογία	6 δ.μ.
2. Τρία από την ενότητα Νέα Ελληνική Φιλολογία	9 δ.μ.
3. Ένα από τον Τομέα Γλωσσολογίας	3 δ.μ.
β. Από το Τμήμα Ιστορίας–Αρχαιολογίας: τρία μαθήματα	9 δ.μ
Γενικό σύνολο δ.μ. του Α' Κύκλου: 72 διδακτικές μονάδες.	

Β' Κύκλος (5ο έως 8ο εξάμηνο): 72 δ.μ.

I. Μαθήματα του Τμήματος Φ.Π.Ψ.

I.1. Υποχρεωτικά

α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας

36 δ.μ.

Α' Ενότητα: τουλάχιστον 15 δ.μ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

*Η προβληματική της φιλοσοφικής
ιστοριογραφίας*

3 δ.μ.

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία

"

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Α'

"

(Προσωκρατικοί φιλόσοφοι)

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Β'

"

(Αρχαία Σοφιστική)

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Γ'

"

(Σωκράτης και Σωκρατικές Σχολές)

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Δ'

"

(Πλάτων και Αρχαία Ακαδημία)

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Ε'

"

(Αριστοτέλης και Αρχ. Περίπατος)

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία ΣΤ '

"

(Ελληνιστική Φιλοσοφία)

Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Ζ '

"

(Η φιλοσοφία της ύστερης Αρχαιότητας

ως τον 6ο αι. μ.Χ.)

Ρωμαϊκή Φιλοσοφία

"

Βυζαντινή Φιλοσοφία

"

Μεσαιωνική Φιλοσοφία

"

Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία

"

Νεότερη Φιλοσοφία

"

Σύγχρονη Φιλοσοφία

"

Νεοελληνική Φιλοσοφία

"

Φιλοσοφίες του εξωευρωπαϊκού χώρου

"

Β' Ενότητα: τουλάχιστον 15 δ.μ.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

<i>Εισαγωγή στη Φιλοσοφία</i>	3 δ.μ.
<i>Οντολογία – Μεταφυσική</i>	"
<i>Φιλοσοφική Ανθρωπολογία</i>	"
<i>Επιστημολογία – Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών</i>	"
<i>Λογική</i>	"
<i>Γνωσιοθεωρία</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Επιστήμης</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Φύσης</i>	"
<i>Φιλοσοφία των Φυσικών Επιστημών</i>	"
<i>Φιλοσοφία των Μαθηματικών</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Ιατρικής</i>	"
<i>Ηθική</i>	"
<i>Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Ιστορίας</i>	"
<i>Φιλοσοφία του Πολιτισμού</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Παιδείας</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Γλώσσας</i>	"
<i>Αισθητική – Φιλοσοφία της Λογοτεχνίας</i>	"
<i>Φιλοσοφική Ερμηνευτική</i>	"
<i>Φιλοσοφία της Θρησκείας</i>	"
<i>Επίκαιρα Φιλοσοφικά Προβλήματα</i> <i>(π.χ. Τεχνική, Οικολογία κ.ά.)</i>	"
<i>Κοινωνιολογία</i>	"
<i>Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών</i>	"
<i>Ερευνητική Μεθοδολογία</i>	"
<i>Ζητήματα εφαρμοσμένης πρακτικής φιλοσοφίας</i>	" δ.μ.

* Τις 6 υπόλοιπες δ.μ. ο/η φοιτητής/τρια έχει τη δυνατότητα να τις καλύψει από οποιαδήποτε Ενότητα (Α' ή Β') επιθυμεί.

β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής **12 δ.μ.**

Τέσσερα μαθήματα από τα «πεδία»: «Το σχολείο στην Ιστορία»,
«Το σχολείο στην Κοινωνία», «Το σχολείο ως κοινωνία», ήτοι:

Ευρωπαϊκή Ένωση και εκπαίδευση 3 δ.μ.

Μάθηση, πολιτισμός και εθνογραφία "

Διδακτική και ιδεολογία "

Κοινωνιολογία του σχολείου "

Εκπαίδευση και ταυτότητες φύλου "

γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας **6 δ.μ.**

Δύο μαθήματα από τα γνωστικά αντικείμενα:

Γενική Ψυχολογία 3 δ.μ.

Αναπτυξιακή Ψυχολογία "

Κλινική Ψυχολογία "

I.2. Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά **12 δ.μ.**

α. Από τον Τομέα Φιλοσοφίας ως 6 δ.μ.

β. Από τον Τομέα Παιδαγωγικής ως "

γ. Από τον Τομέα Ψυχολογίας ως "

II. Μαθήματα άλλων Τμημάτων ή Σχολών του Πανεπιστημίου

II.1. Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά **6 δ.μ.**

Γενικό σύνολο δ.μ. του Β' Κύκλου: 72 διδακτικές μονάδες.

ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ **12 δ.μ.**

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ **156 δ.μ.**

**ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ**

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2009–2010

<u>Α' Κύκλος (1ο - 4ο εξάμηνο, για όλους ανεξαιρέτα τους φοιτητές του Τμήματος Φ.Π.Ψ.)</u>		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
α. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία	Φ 1Ε005	Β. Σολωμού-Παπανικολάου
β. Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία	Φ 2Ε003	Γ. Αποστολοπούλου
γ. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία	Φ 3Ε003	Δ. Δρόσος
δ. Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία	Φ 4Ε003	Π. Νούτσος
ε. Φιλοσοφία της Επιστήμης ή Επιστημολογία – Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών	Φ 5Ε003	Α. Σακελλαριάδης
<u>Β' Κύκλος (5ο – 8ο εξάμηνο):</u> Α' Ενότητα: τουλάχιστον 15 δ.μ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
α. Η προβληματική της φιλοσοφικής ιστοριογραφίας		
β. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία	ΦΑΕ045	Β. Σολωμού-Παπανικολάου
γ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Α' (Προσωκρατικοί φιλόσοφοι)		
δ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Β' (Αρχαία Σοφιστική)		
ε. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Γ' (Σωκράτης και Σωκρατικές Σχολές)		
στ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Δ' (Πλάτων και Αρχαία Ακαδημία)	ΦΑΕ011	Στ. Δημητρίου
ζ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Ε' (Αριστοτέλης και Αρχ. Περίπατος)		
η. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία ΣΤ' (Ελληνιστική Φιλοσοφία)		

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
θ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Ζ' (Η φιλοσοφία της ύστερης Αρχαιότητας ως τον 6ο αι. μ.Χ.)		
ι. Ρωμαϊκή Φιλοσοφία		
ια. Βυζαντινή Φιλοσοφία		
ιβ. Μεσαιωνική Φιλοσοφία		
ιγ. Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία	ΦΑΕ038	Γ. Αποστολοπούλου
	ΦΑΕ040	Ι. Πρελορέντζος
	ΦΑΕ015	Γκ. Μαγγίνη
ιδ. Νεότερη Φιλοσοφία		
ιε. Σύγχρονη Φιλοσοφία	ΦΑΕ044	Ιορδ. Μαρκουλάτος
ιστ. Νεοελληνική Φιλοσοφία		
ιζ. Φιλοσοφίες του εξωευρωπαϊκού χώρου		
Β' Ενότητα: τουλάχιστον 15 δ.μ. ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
α. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία	ΦΒΕ048	Δ. Δρόσος
β. Οντολογία – Μεταφυσική		
γ. Φιλοσοφική Ανθρωπολογία		
δ. Επιστημολογία – Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών		
ε. Λογική		
στ. Γνωσιοθεωρία		
ζ. Φιλοσοφία της Επιστήμης	ΦΒΕ052	Α. Σακελλαριάδης
η. Φιλοσοφία της Φύσης		

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
θ. Φιλοσοφία των Φυσικών Επιστημών		
ι. Φιλοσοφία των Μαθηματικών		
ια. Φιλοσοφία της Ιατρικής		
ιβ. Ηθική		
ιγ. Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία	ΦΒΕ044	Π. Νούτσος
ιδ. Φιλοσοφία της Ιστορίας	ΦΒΕ056	Ν. Σέργης (Π.Α. 407/1980)
ιε. Φιλοσοφία του Πολιτισμού	ΦΒΕ057	Ν. Σέργης (Π.Α. 407/1980)
ιστ. Φιλοσοφία της Παιδείας		
ιζ. Φιλοσοφία της Γλώσσας	ΦΒΕ054	Α. Σακελλαριάδης
ιη. Αισθητική – Φιλοσοφία της Λογοτεχνίας	ΦΒΕ046	Γ. Αποστολοπούλου
ιθ. Φιλοσοφική Ερμηνευτική		
κ. Φιλοσοφία της Θρησκείας		
κα. Επίκαιρα Φιλοσοφικά Προβλήματα (π.χ. Τεχνική, Οικολογία κτλ.)		
κβ. Κοινωνιολογία	ΦΑΕ035	Ιορδ. Μαρκουλάτος
κγ. Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών —		
Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας		
κδ. Ερευνητική Μεθοδολογία		
κε. Μεθοδολογία των Επιστημονικών Εργασιών		
κστ. Διδακτική της Φιλοσοφίας		
κζ. Ζητήματα εφαρμοσμένης πρακτικής φιλοσοφίας		

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τα μαθήματα Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Α', Β', Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Ζ', που ανήκουν στο Β' Κύκλο - Α' Ενότητα, δεν είναι προαπαιτούμενα μεταξύ τους.
2. Οι φοιτητές/τριες, που επέτυχαν σε ορισμένο μάθημα, δεν μπορούν να το επαναλάβουν σε άλλο εξάμηνο, όταν διδάσκεται το ίδιο θέμα.
3. Το καθένα από τα προσφερόμενα μαθήματα του Τομέα Φιλοσοφίας αντιστοιχεί σε **3 διδακτικές μονάδες (δ.μ.)**.

SECTION OF PHILOSOPHY
TABLE OF COURSES
(Winter Semester 2009–2010)

A' Circle (1-4 Semesters), for all the students of the Philosophy, Education and Psychology Department)

- _ Ancient Greek Philosophy (V. Solomou–Papanikolaou)
- _ Modern and Contemporary Philosophy (G. Apostolopoulou)
- _ Introduction to Philosophy (D. Drosos)
- _ Social and Political Philosophy (P. Noutsos)
- _ Epistemology – History of Scientific Ideas (A. Sakellariadis)

B' Circle (5-8 Semesters)

First Unit: 15 teaching Units at least

HISTORY OF PHILOSOPHY

- _ Problems of Historiography of Philosophy
- _ Ancient Greek Philosophy (V. Solomou–Papanikolaou)
- _ Ancient Greek Philosophy A' (Presocratics)
- _ Ancient Greek Philosophy B' (Ancient Sophistic)
- _ Ancient Greek Philosophy C' (Socrates – Socratics)
- _ Ancient Greek Philosophy D' (Plato – Ancient Academy) (St. Dimitriou)
- _ Ancient Greek Philosophy E' (Aristotle – Ancient Peripatos)
- _ Ancient Greek Philosophy F' (Hellenistic Philosophy)
- _ Ancient Greek Philosophy G' (Philosophy of Late Antiquity to 6th c. A.D.)
- _ Roman Philosophy
- _ Byzantine Philosophy
- _ Mediaeval Philosophy
- _ Modern and Contemporary Philosophy (G. Apostolopoulou, I. Prelourentzos, G. Maggini)
- _ Modern Philosophy
- _ Contemporary Philosophy (I. Marcoulatos)
- _ Modern Greek Philosophy
- _ Extra–European Philosophy

Second Unit: 15 teaching Units at least

SYSTEMATIC PHILOSOPHY

- _ Introduction to Philosophy (D. Drosos)
- _ Ontology – Metaphysics
- _ Philosophical Anthropology
- _ Epistemology – History of Scientific Ideas
- _ Logic
- _ Theory of Knowledge
- _ Philosophy of Science (A. Sakellariadis)
- _ Philosophy of Nature
- _ Philosophy of Natural Sciences
- _ Philosophy of Mathematics
- _ Philosophy of Medicine
- _ Ethics
- _ Social and Political Philosophy (P. Noutsos)
- _ Philosophy of History (N. Sergis –Π.Δ. 407/1980)
- _ Philosophy of Culture (N. Sergis –Π.Δ. 407/1980)
- _ Philosophy of Education
- _ Philosophy of Language (A. Sakellariadis)
- _ Aesthetics – Philosophy of Literature (G. Apostolopoulou)
- _ Hermeneutics
- _ Philosophy of Religion
- _ Contemporary Philosophical Problems
(such as Technology, Ecology etc.)
- _ Sociology (I. Marcoulatos)
- _ Philosophy of Social Sciences —
Philosophy of Political Economy
- _ Methodology of Research
- _ Methodology of University Essay Writing
- _ Philosophy Teaching
- _ Questions of Applied Practical Philosophy

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΣΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΞΑΜΗΝΑ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Β' ΚΥΚΛΟΣ

ΕΞΑΜΗΝΑ	5ο	6ο	7ο	8ο
Μαθήματα του Τμήματος Φ.Π.Ψ.				
I.1. Υποχρεωτικά				
α. Τομέας Φιλοσοφίας				
1. Από την ενότητα: Φιλοσοφία	2	2	1	1
2. Από την ενότητα: Ιστορία της Φιλοσοφίας	2	2	1	1
β. Τομέας Παιδαγωγικής	1	1	1	1
γ. Τομέας Ψυχολογίας	1	1		

I.2. Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά				
1. Τομέας Φιλοσοφίας		1		1
2. Τομέας Παιδαγωγικής	1			
3. Τομέας Ψυχολογίας			1	
II. Μαθήματα άλλων Τμημάτων ή Σχολών του Πανεπιστημίου			1	1
ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	7	7	5	5
	24 ή 72 δ.μ.			

Δ Ι Α Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Α

των μαθημάτων

του Τομέα Φιλοσοφίας

(Χειμερινό εξάμηνο 2009–2010)

Διδάσκουσα: Λέκτορας Βασιλική Σολωμού–Παπανικολάου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

A' Κύκλος

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία

B' Κύκλος – A' Ενότητα

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία

Θέμα: Σωκράτης, Πλάτων, Αριστοτέλης:

Εισαγωγή στη φιλοσοφία τους

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A'

1. Ο απαρχές της ελληνικής φιλοσοφίας και η πορεία της ως την εποχή του Σωκράτη

B'

Σωκράτης

2. Η ζωή και η προσωπικότητα του Σωκράτη
3. Το σωκρατικό πρόβλημα – Οι πηγές
4. Η σωκρατική ανθρωπολογία
5. Η επανάσταση του Σωκράτη στον τομέα της ηθικής

Πλάτων

6. Η ζωή και το έργο του Πλάτωνα
7. Η θεωρία των ιδεών και τα «ἄγραφα δόγματα»
8. Διαλεκτική, ηθική και πολιτική
9. Ο κόσμος ως πεδίο έλλογης τάξης

Αριστοτέλης

10. Η ζωή και το έργο του Αριστοτέλη
11. Φυσική φιλοσοφία και τελεολογία
12. Το αντικείμενο της μεταφυσικής
13. Ευδαιμονία, ηθική και πολιτική
14. Γενική αποτίμηση

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Στο φροντιστήριο θα αναλυθούν χωρία από τα έργα του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη σχετικά με την προβληματική των παραδόσεων.

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Γεωργία Αποστολοπούλου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

A' Κύκλος

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

B' Κύκλος – A' Ενότητα

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

**Θέμα: Ζητήματα νεότερης και σύγχρονης
φιλοσοφικής αισθητικής**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Από την μεταφυσική του καλού στην φιλοσοφική αισθητική.
2. Η φιλοσοφική αισθητική ως φιλοσοφική θεωρία.
3. Η φιλοσοφία της ζωγραφικής.
4. Η διαφορά ποίησης και ζωγραφικής.
5. Ο προσδιορισμός της καλαισθησίας (γούστου).
6. Η καλαισθητική κρίση.
7. Το ωραίο και το υψηλό.
8. Η αισθητική παιδεία.
9. Το Απόλυτο και η τέχνη.
10. Η αλήθεια και το «τέλος» της τέχνης.
11. Η τέχνη ως φάρμακο.
12. Η τέχνη ως μεταφυσική δραστηριότητα.
13. Η κοινωνική υπευθυνότητα της τέχνης.
14. Η αισθητική εμπειρία.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα γίνει ανάλυση του κειμένου: J.J. Winckelmann, (Βίνκελμαν), *Σκέψεις για τη μίμηση των ελληνικών έργων στη ζωγραφική και στη γλυπτική*. Μετάφραση: Ν. Σκουτερόπουλος. Αθήνα, Ίνδικτος, 2001².

Διδάσκων: Αναπλ. καθηγητής Διονύσης Δρόσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010
Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010
Α' Κύκλος
Μάθημα: Εισαγωγή στη
Φιλοσοφία
Β' Κύκλος – Β' Ενότητα
Μάθημα: Εισαγωγή στη
Φιλοσοφία
Θέμα: Τρόποι και όρια της
φιλοσοφικής σκέψης

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Μύθος και Φιλοσοφία
2. Θρησκεία και Φιλοσοφία
3. Επιστήμη και Φιλοσοφία
4. Εργαλεία και μέθοδοι της Φιλοσοφίας
5. Οντολογία – Μεταφυσική
6. Ηθική
7. Πολιτική Φιλοσοφία
8. Φιλοσοφία της Φύσης
9. Οι τομές της φιλοσοφικής σκέψης
10. Σχολές και φιλοσοφικές παραδόσεις

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Θα δοθεί βιβλιογραφία και δεν θα διανεμηθεί κανένα σύγγραμμα.

Διδάσκων: Καθηγητής Παναγιώτης Νούτσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Α' Κύκλος

**Μάθημα: Κοινωνική και Πολιτική
Φιλοσοφία**

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

**Μάθημα: Κοινωνική και Πολιτική
Φιλοσοφία**

**Θέμα: Στο «μεταίχμιο» Ιστορίας και
Φιλοσοφίας**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή
2. Πώς και γιατί ασκείται ο «έλεγχος»
3. Τρέχον παράδειγμα: το ζήτημα του «έθνους»
4. Εγχειρίδια για ιστορίες σχολικής χρήσης
5. Το μάθημα της «Φιλοσοφίας» στη Μέση Εκπαίδευση
6. «Ιδεολογήματα» για την «ιδεολογία»
7. «Ησυχαστική» αντιμετώπιση του φιλοσοφείν;
8. Για την «ιστορία εκ των κάτω»
9. «Διαθεματικότητα» «τρίτου βαθμού»;
10. Τα όρια της «τοπικής ιστορίας»
11. Συμπεράσματα

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

1. Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές του Φ.Π.Ψ. (Α' Κύκλος) και όλων των κατευθύνσεων των Τμημάτων (Β' Κύκλος).
2. Η παρακολούθηση είναι απαραίτητη.
3. Η εργασία των φοιτητών (συνθετική, κριτική παρουσίαση βιβλίου ή άρθρου, μετάφραση, βιβλιογραφική κτλ.) είναι υποχρεωτική.
4. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος απαγορεύεται το κάπνισμα και τα κινητά τηλέφωνα παραμένουν κλειστά.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Θανάσης Σακελλαριάδης

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

A' Κύκλος

Μάθημα: Φιλοσοφία της Επιστήμης

ή Επιστημολογία – Ιστορία

των Επιστημονικών Ιδεών

B' Κύκλος – B' Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία της Επιστήμης

Θέμα: Λογικός θετικισμός και Αναλυτική Φιλοσοφία: Ο διάλογος φιλοσοφίας και επιστήμης

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Επιστημονική μέθοδος και Φιλοσοφία.
- Η «γλωσσική» στροφή.
- Φιλοσοφική ανάλυση και Παραδοσιακή Φιλοσοφία.
- Το *Tractatus* ως «πρόδρομος» του Κύκλου της Βιέννης.
- Νόημα και Σύνταξη.
- Η Φιλοσοφία των Μαθηματικών.
- Εννοιογραφία και Λογική.
- Προτασιακό σύστημα και Επαληθευσιοκρατία
- Η «οικείωση» του Russell.
- Η φιλοσοφία ως κριτική της γλώσσας.
- Η λογική μορφή ως μορφή ζωής.
- Νοητικά γεγονότα και επιστημονικές υποθέσεις.
- Μεταφυσική και ψευδο-προτάσεις.

Διδάσκουσα: Λέκτορας Βασιλική Σολωμού–Παπανικολάου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

A' Κύκλος

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία

B' Κύκλος – A' Ενότητα

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία

Θέμα: Σωκράτης, Πλάτων, Αριστοτέλης:

Εισαγωγή στη φιλοσοφία τους

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A'

1. Ο απαρχές της ελληνικής φιλοσοφίας και η πορεία της ως την εποχή του Σωκράτη

B'

Σωκράτης

2. Η ζωή και η προσωπικότητα του Σωκράτη
3. Το σωκρατικό πρόβλημα – Οι πηγές
4. Η σωκρατική ανθρωπολογία
5. Η επανάσταση του Σωκράτη στον τομέα της ηθικής

Πλάτων

6. Η ζωή και το έργο του Πλάτωνα
7. Η θεωρία των ιδεών και τα «ἄγραφα δόγματα»
8. Διαλεκτική, ηθική και πολιτική
9. Ο κόσμος ως πεδίο έλλογης τάξης

Αριστοτέλης

10. Η ζωή και το έργο του Αριστοτέλη
11. Φυσική φιλοσοφία και τελεολογία
12. Το αντικείμενο της μεταφυσικής
13. Ευδαιμονία, ηθική και πολιτική
14. Γενική αποτίμηση

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Στο φροντιστήριο θα αναλυθούν χωρία από τα έργα του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη σχετικά με την προβληματική των παραδόσεων.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Στέφανος Δημητρίου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Β' Κύκλος – Α' Ενότητα

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία Δ'

Θέμα: Πλάτωνος, *Ευθύδημος*

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η αντιπαράθεση *εριστικής* (μεγαρικής σοφιστικής) και φιλοσοφίας και η σχέση γλώσσας και συλλογισμού
2. Η διάκριση ανάμεσα στον *εριστικό* και τον συλλογισμό: Η παραγωγή της αριστοτελικής θεωρίας για το νόημα και τη διαλεκτική στα *Τοπικά* και το *Περί των Σοφιστικών Ελέγχων*, μέσα από τον πλατωνικό *Ευθύδημο*
3. Ο *αληθής* και ο *φαινόμενος* έλεγχος στον πλατωνικό *Ευθύδημο*
4. Η ανάλυση του εριστικού επιχειρήματος στα συστατικά του μέρη
5. Η μέθοδος του *εικότος*
6. Η ταυτότητα του νοήματος και ο έλεγχος των αντιφάσεων
7. Ποια η συνθήκη δυνατότητας του ψεύδους και της πλάνης;
8. Η ομωνυμία και το σοφιστικό *φάντασμα*
9. Η σχέση ανάμεσα στο *Ευθύδημο* και τον *Σοφιστή* του Πλάτωνος

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Είναι προαιρετική η ανάληψη και η εκπόνηση εργασιών, οι οποίες θα παρουσιασθούν υπό τη μορφή διαλεκτικής έκθεσης αντιπάλων επιχειρημάτων που θα αφορούν τους θεματικούς άξονες και ζητήματα τα οποία διαλαμβάνονται στην προβληματική του μαθήματος.

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Γεωργία Αποστολοπούλου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

A' Κύκλος

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

B' Κύκλος – A' Ενότητα

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

**Θέμα: Ζητήματα νεότερης και σύγχρονης
φιλοσοφικής αισθητικής**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Από την μεταφυσική του καλού στην φιλοσοφική αισθητική.
2. Η φιλοσοφική αισθητική ως φιλοσοφική θεωρία.
3. Η φιλοσοφία της ζωγραφικής.
4. Η διαφορά ποίησης και ζωγραφικής.
5. Ο προσδιορισμός της καλαισθησίας (γούστου).
6. Η καλαισθητική κρίση.
7. Το ωραίο και το υψηλό.
8. Η αισθητική παιδεία.
9. Το Απόλυτο και η τέχνη.
10. Η αλήθεια και το «τέλος» της τέχνης.
11. Η τέχνη ως φάρμακο.
12. Η τέχνη ως μεταφυσική δραστηριότητα.
13. Η κοινωνική υπευθυνότητα της τέχνης.
14. Η αισθητική εμπειρία.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα γίνει ανάλυση του κειμένου: J.J. Winckelmann, (Βίνκελμαν), *Σκέψεις για τη μίμηση των ελληνικών έργων στη ζωγραφική και στη γλυπτική*. Μετάφραση: Ν. Σκουτερόπουλος. Αθήνα, Ίνδικτος, 2001².

Διδάσκων: Αναπληρωτής καθηγητής Γιάννης Πρελορέντζος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Β΄ Κύκλος – Α΄ Ενότητα

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

Θέμα: Εισαγωγή στη φιλοσοφία του Σπινόζα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποβλέπει στην εξοικείωση των φοιτητριών/τών με την εννοιολογική σκευή και τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζει τα φιλοσοφικά προβλήματα ένας από τους κορυφαίους φιλοσόφους του 17^{ου} αιώνα. Μετά από τη συνοπτική παρουσίαση του βίου και του έργου του Σπινόζα (1632-1677), την ένταξη του έργου στο ιστορικό και κοινωνικό του πλαίσιο και την ανάδειξη της κομβικής θέσης που κατέχει σ' αυτό η *Ηθική*, θα αναλυθούν ορισμένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που πραγματεύεται με έμφαση στα εξής:

A. ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ

1. Ο Θεός ως μοναδική υπόσταση (substantia): η ουσία του και αποδείξεις της ύπαρξής του.
2. Υπόσταση, κατηγορήματα, τρόποι (άπειροι και πεπερασμένοι).
3. Θεός ή Φύση: Natura naturans – natura naturata.
4. Το ζήτημα της αιτιότητας : ο Θεός ως εμμενής (και όχι υπερβατική) αιτία των πάντων. Ο πανενθεϊσμός του Spinoza.
5. Σχέση μεταξύ του Θεού ή Φύσης και των τρόπων, ιδιαιτέρως των πεπερασμένων, μέρος των οποίων είναι οι άνθρωποι.
6. Η θεμελιώδης έννοια της δύναμης.
7. Αιωνιότητα – διάρκεια – χρόνος.
8. Η δριμεία κριτική του Spinoza στην τελεολογία.

B. ΓΝΩΣΙΟΘΕΩΡΙΑ

9. Το κριτήριο της αλήθειας.
10. Τα τρία είδη γνώσης (φαντασία, Λόγος, ενορατική γνώση).

Γ. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

11. Η σχέση ανάμεσα στο σώμα και την ψυχή.
12. Η διαφορά του ανθρώπου από τα ζώα.
13. Η θεωρία περί του συναισθηματικού βίου του ανθρώπου.

Η θεμελιώδης θεωρία του conatus (τάσης κάθε υπαρκτού πεπερασμένου όντος να εμμένει στο είναι του).

Ορισμός των συναισθημάτων (affectus): διαίρεσή τους σε πάθη και ενεργήματα.

Διαίρεση των συναισθημάτων σε πρωταρχικά, παράγωγα και μικτά.

Τα τρία πρωταρχικά συναισθήματα: επιθυμία, χαρά, λύπη.

Η αρχή της μίμησης των συναισθημάτων.

Δ. ΗΘΙΚΗ

14. Το πρόβλημα της ανθρώπινης ελευθερίας: απόρριψη της καρτεσιανής θεωρίας περί ελευθερίας της βουλήσεως και, παρ' όλα αυτά, υποστήριξη της δυνατότητας να γίνουμε ελεύθεροι.
15. Το πρόβλημα της ευδαιμονίας. Η «διανοητική αγάπη του Θεού».
16. Το πρόβλημα του καλού και του κακού, του δικαίου και του αδίκου: αξιακός σχετικισμός ή ήπια ηθικοπρακτική κανονιστικότητα;

Ε. ΠΟΛΙΤΙΚΗ

17. Η θεμελιώδης διάκριση ανάμεσα στη δύναμη (potentia) και την εξουσία (potestas).
18. Η ουσία και το conatus «συλλογικών ατόμων».
19. Η δύναμη των μαζών. Η θεμελιώδης έννοια της multitudo.
20. Περί δημοκρατίας.

Τέλος, θα μελετηθούν βασικές πτυχές της πρόσληψης θεωριών του Spinoza από φιλοσόφους του εικοστού αιώνα.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ : Θα αναλυθούν σημαντικά χωρία της *Ηθικής* και άλλων κειμένων του Spinoza (*Πραγματεία για τη διόρθωση του νου*, *Πολιτική πραγματεία* κ.λπ.). Επίσης θα παρουσιαστούν και θα σχολιαστούν εργασίες των φοιτητών.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η ανάληψη εργασιών (συνθετικής, κριτικής παρουσίασης βιβλίου ή άρθρου, μετάφρασης δόκιμου άρθρου κ.τ.λ.) είναι προαιρετική.

Διδάσκουσα: Επίκ. καθηγήτρια Γκόλφω Μαγγίνη

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Β΄ Κύκλος – Α΄ Ενότητα

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

Θέμα: Σύγχρονη Πρακτική

Φιλοσοφία

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- I. Ο Χάμπερμας και το «ημιτελές» πρόγραμμα του διαφωτισμού.
- II. Η καντιανή ηθική από την σκοπιά των αρχών: ορθός λόγος – έλλογη βούληση – ελευθερία.
- III. Η ηθική του διαλόγου στον Χάμπερμας (I): η «αποϋπερβατολογικοποίηση» της καντιανής ηθικής.
- III. Η ηθική του διαλόγου στον Χάμπερμας (III): η διαμάχη με τον ηθικό σκεπτικισμό.
- IV. Η αντιπαράθεση του Α. Μακιντάιρ με την καντιανή δεοντοκρατία: γιατί το πρόγραμμα του διαφωτισμού *όφειλε* να αποτύχει;
- V. Παράδοση, ορθολογικότητα και η θεωρία των αρετών στον Μακιντάιρ.
- VI. Ο Τσ. Ταίηλορ και η σύσταση της νεωτερικής ταυτότητας: προς μια οικουμενιστική ηθική του αγαθού.
- VII. Αυθεντικότητα και αναγνώριση: η απάντηση του Ταίηλορ στον ηθικό φορμαλισμό.
- VIII. Αυθεντικότητα ή αυτονομία; – ένα δίλημμα για την σύγχρονη ηθική θεωρία και τη φιλοσοφία της νεωτερικότητας.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα αναλυθούν χαρακτηριστικά χωρία από κείμενα των φιλοσόφων. Επίσης, θα παρουσιαστούν και θα σχολιαστούν εργασίες των φοιτητών.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η ανάληψη εργασιών (σύνθεσης, κριτικής παρουσίασης βιβλίου ή άρθρου, μετάφρασης δόκιμου στοιχείου της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας κλπ.) είναι προαιρετική.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Ιορδάνης Μαρκουλάτος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Β΄ Κύκλος – Α΄ Ενότητα

Μάθημα: Σύγχρονη Φιλοσοφία

Θέμα: Maurice Merleau-Ponty:

η έννοια του σώματος

στη σύγχρονη φιλοσοφία

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Η σταδιακή ανάδειξη της θεματικής του σώματος στο πλαίσιο της φαινομενολογικής οπτικής.
- Maurice Merleau-Ponty: εισαγωγή στο έργο του.
- Το βιωμένο σώμα στη σκέψη του Merleau-Ponty.
- Η αναζήτηση αναφορικότητας και νοήματος πέραν των νοητικών περιεχομένων.
- Η αμφισημία της σωματικής ύπαρξης.
- Η συνήθεια ως διεργασία οικείωσης ενός περιβάλλοντος.
- Η σιωπή ως εκφραστικό γεγονός.
- Η συνάφεια λόγου και μη λεκτικών μορφών επικοινωνίας.
- Η έννοια της σωματικότητας στο σύγχρονο φιλοσοφικό τοπίο.
- Ο επαναπροσδιορισμός της φιλοσοφικής μας ανθρωπολογίας με γνώμονα την έννοια του σώματος.

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ:

Οι τυπικές υποχρεώσεις σας στο πλαίσιο του παραπάνω μαθήματος είναι οι εξής:

1. Σύντομη παρουσίαση θέματος (σχετικού με την ύλη του μαθήματος) στην τάξη.
2. Τελική εργασία.
3. Προφορικές εξετάσεις.

Διδάσκων: Αναπλ. καθηγητής Διονύσης Δρόσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Α' Κύκλος

Μάθημα: Εισαγωγή στη

Φιλοσοφία

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

Μάθημα: Εισαγωγή στη

Φιλοσοφία

**Θέμα: Τρόποι και όρια της
φιλοσοφικής σκέψης**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Μύθος και Φιλοσοφία
2. Θρησκεία και Φιλοσοφία
3. Επιστήμη και Φιλοσοφία
4. Εργαλεία και μέθοδοι της Φιλοσοφίας
5. Οντολογία – Μεταφυσική
6. Ηθική
7. Πολιτική Φιλοσοφία
8. Φιλοσοφία της Φύσης
9. Οι τομές της φιλοσοφικής σκέψης
10. Σχολές και φιλοσοφικές παραδόσεις

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Θα δοθεί βιβλιογραφία και δεν θα διανεμηθεί κανένα σύγγραμμα.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Θανάσης Σακελλαριάδης

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

A' Κύκλος

**Μάθημα: Φιλοσοφία της Επιστήμης
ή Επιστημολογία – Ιστορία
των Επιστημονικών Ιδεών**

B' Κύκλος – B' Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία της Επιστήμης

Θέμα: Λογικός θετικισμός και αναλυτική φιλοσοφία: Ο διάλογος φιλοσοφίας και επιστήμης

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Επιστημονική μέθοδος και Φιλοσοφία.
- Η «γλωσσική» στροφή.
- Φιλοσοφική ανάλυση και Παραδοσιακή Φιλοσοφία.
- Το *Tractatus* ως «πρόδρομος» του Κύκλου της Βιέννης.
- Νόημα και Σύνταξη.
- Η Φιλοσοφία των Μαθηματικών.
- Εννοιογραφία και Λογική.
- Προτασιακό σύστημα και Επαληθευσιοκρατία
- Η «οικείωση» του Russell.
- Η φιλοσοφία ως κριτική της γλώσσας.
- Η λογική μορφή ως μορφή ζωής.
- Νοητικά γεγονότα και επιστημονικές υποθέσεις.
- Μεταφυσική και ψευδο-προτάσεις.

Διδάσκων: Καθηγητής Παναγιώτης Νούτσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Α' Κύκλος

**Μάθημα: Κοινωνική και Πολιτική
Φιλοσοφία**

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

**Μάθημα: Κοινωνική και Πολιτική
Φιλοσοφία**

**Θέμα: Στο «μεταίχμιο» Ιστορίας και
Φιλοσοφίας**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή
2. Πώς και γιατί ασκείται ο «έλεγχος»
3. Τρέχον παράδειγμα: το ζήτημα του «έθνους»
4. Εγχειρίδια για ιστορίες σχολικής χρήσης
5. Το μάθημα της «Φιλοσοφίας» στη Μέση Εκπαίδευση
6. «Ιδεολογήματα» για την «ιδεολογία»
7. «Ησυχαστική» αντιμετώπιση του φιλοσοφείν;
8. Για την «ιστορία εκ των κάτω»
9. «Διαθεματικότητα» «τρίτου βαθμού»;
10. Τα όρια της «τοπικής ιστορίας»
11. Συμπεράσματα

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

1. Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές του Φ.Π.Ψ. (Α' Κύκλος) και όλων των κατευθύνσεων των Τμημάτων (Β' Κύκλος).
2. Η παρακολούθηση είναι απαραίτητη.
3. Η εργασία των φοιτητών (συνθετική, κριτική παρουσίαση βιβλίου ή άρθρου, μετάφραση, βιβλιογραφική κτλ.) είναι υποχρεωτική.
4. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος απαγορεύεται το κάπνισμα και τα κινητά τηλέφωνα παραμένουν κλειστά.

Διδάσκων: Νίκος Σέργης (Π.Δ. 407/1980)

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία της Ιστορίας

Θέμα: Ο Hegel και η «Διαλεκτική»
στη Φιλοσοφία της Ιστορίας

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικά
 - Η Φιλοσοφία της Ιστορίας ως επιμέρους κλάδος της φιλοσοφίας.
 - Η νεωτερικότητα και το νόημα της Ιστορίας.
 - Η Ιστορία και οι «αιώνιες αλήθειες» της φιλοσοφίας.
 - Από τον Βολτέρο στην καμπή του Διαφωτισμού.
 - Ο Hegel και ο γερμανικός ιδεαλισμός.
 - Η *Φαινομενολογία του Πνεύματος* ως θεμέλιο της Φιλοσοφίας της Ιστορίας.
2. Το «Σύστημα» του Hegel
 - Η «συμφιλίωση» του ανθρώπου με την εποχή του.
 - Ρομαντισμός και Ορθολογισμός.
 - Το «Πνεύμα» σε κίνηση.
 - Η «αποξένωση» ως αναγκαιότητα.
 - Η νέα σημασία του Λόγου στη Φιλοσοφία της Ιστορίας.
 - Αντίθεση και «συμφιλίωση».
3. Η αναβίωση της «διαλεκτικής» στη Φιλοσοφία της Ιστορίας
 - Τι εστί φιλοσοφική μέθοδος.
 - Από τον Πλάτωνα στον Hegel.
 - Το τριαδικό σχήμα στην Ιστορία της Φιλοσοφίας.
 - «Αρνητικότητα» και πρόοδος.
 - Η «διαλεκτική κυρίου και δούλου».
 - «Γολγοθάς» και «ενθρόνιση» του Απολύτου Πνεύματος.

4. Συμπεράσματα: Φιλοσοφία της Ιστορίας και Ιστορία της Φιλοσοφίας
- Οι επαναστατικές θεωρίες του 19^{ου} αιώνα και ο εγελιανισμός.
 - Η Φιλοσοφία της Ιστορίας του Hegel και η Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών.
 - Οι παρανοήσεις γύρω από τη «διαλεκτική».
 - Οι προοπτικές της «διαλεκτικής» ως φιλοσοφικής μεθόδου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1. Η εκπόνηση εργασίας στο πλαίσιο του μαθήματος είναι προαιρετική, αλλά θα εκτιμηθεί στην τελική βαθμολογία.
2. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αφιερωθεί χρόνος για την προετοιμασία των φοιτητών ως προς την εκπόνηση των εργασιών.
3. Η παρουσίαση κειμένων, καθώς και των εργασιών, από τους φοιτητές είναι ευπρόσδεκτη, καθώς θα βοηθήσει στον απαραίτητο διάλογο.

Διδάσκων: Νίκος Σέργης (Π.Δ. 407/1980)

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία του Πολιτισμού

**Θέμα: Η Κριτική της τεχνολογίας στη θεω-
ρία των «Κατα-στασιακών» περί
«Θεάματος»**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικά
 - Η «αποκαθήλωση» του σταλινισμού και οι επαναστάσεις σε Ουγγαρία και Πολωνία.
 - Οι πρωτοπορίες στην τέχνη και η κριτική στον «ορθολογικό» καπιταλισμό.
 - Η επικαιρότητα του επαναστατικού προτάγματος.
 - Η κριτική στην πολεοδομία και ο μαρξιστικός «θετικισμός».
 - Η μεταπολεμική «αναγέννηση» του Hegel.
 - Από τον βιομηχανικό στον καταναλωτικό καπιταλισμό.
2. Το «θέαμα» και οι εφαρμογές του
 - Ο «ορθολογικός» καπιταλισμός και η χρήση των τεχνολογικών νεωτερισμών.
 - «Θέαμα» και αληθινό βίωμα.
 - Η τέχνη της «περιπλάνησης» στην πόλη.
 - Η «αντιστροφή» του παρόντος κόσμου.
 - «Θέαμα» και κοινωνική «αρνητικότητα».
 - Η κριτική του καταναλωτισμού και η ανατροπή του.
3. Τεχνολογία και σύγχρονος πολιτισμός
 - Ο Γκυ Ντεμπόρ και ο μαρξιστικός «οικονομισμός».
 - Η ρομαντική κριτική του Ραούλ Βανεγκέμ στο «ορθολογικό» μοντέλο ανάπτυξης.
 - «Θέαμα» και επανάσταση στη γραφή του Ρενέ Βιενέ.
 - Η ανασκευή του σουρεαλισμού από τον Άσγκερ Γιόρν.
 - Οι «μετα-καταστασιακοί» και η κριτική στον Ντεμπόρ.

- Το ζήτημα της «πρωτοπορίας» στην κριτική του σύγχρονου πολιτισμού.
4. Συμπεράσματα: οι «καταστασιακοί» στον 21^ο αιώνα
- Η μετατροπή της «καταστασιακής» κριτικής σε «θέαμα».
 - Οι «μετα-καταστασιακοί» στην Ελλάδα.
 - Τέχνη και Πολιτική Φιλοσοφία στον σύγχρονο πολιτισμό.
 - Η αναγκαιότητα για μια ριζοσπαστική κριτική του πολιτισμού σήμερα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1. Η εκπόνηση εργασίας στο πλαίσιο του μαθήματος είναι προαιρετική, αλλά θα εκτιμηθεί στην τελική βαθμολογία.
2. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αφιερωθεί χρόνος για την προετοιμασία των φοιτητών ως προς την εκπόνηση των εργασιών.
3. Η παρουσίαση κειμένων, καθώς και των εργασιών, από τους φοιτητές είναι ευπρόσδεκτη, καθώς θα βοηθήσει στον απαραίτητο διάλογο.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Θανάσης Σακελλαριάδης

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία της

Γλώσσας

Θέμα: Φιλοσοφικός λόγος

και Μεταφορά

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Ο μεταφορικός λόγος ως «γλωσσικό παίγνιο».
- Η φύση του γλωσσικού σημείου.
- Φιλοσοφία και Λογοτεχνία.
- Η μεταφραστική απροσδιοριστία.
- Ο Wittgenstein και οι «παραλλαγές» του William James
- Η «αρχιτεκτονική» δομή του *Tractatus* και η μεταφορική *Βεβαιότητα*.
- Γνωσιακή προσέγγιση της μεταφοράς: Η περίπτωση των Lakoff και Johnson.
- Συνείδηση και Μεταφορά.
- Derrida και Ricoeur; Αποδόμηση και «Ζωντανή Μεταφορά».
- Η «Φιλοσοφική Γραμματική» της κατανόησης των εννοιών.

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Γεωργία Αποστολοπούλου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

**Μάθημα: Αισθητική - Φιλοσοφία
της Λογοτεχνίας**

**Θέμα: Η Βυζαντινή τέχνη ως θέμα
της φιλοσοφικής αισθητικής**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Διαφοροποιήσεις: (1) Φιλοσοφική αισθητική – Φιλοσοφία της τέχνης.
2. Διαφοροποιήσεις: (2) Ιστορία της τέχνης – Αρχαιολογία.
3. Διαφοροποιήσεις: (3) Μεταφυσική του καλού – Θεολογία της ωραιότητας.
4. Το συστηματικό πλαίσιο του προσδιορισμού της τέχνης.
5. Η αναθεώρηση της έννοιας του «κλασικού».
6. Η διαφορά μεταξύ «κλασικής» τέχνης και «χριστιανικής» τέχνης.
7. Η Βυζαντινή τέχνη ως «απόλυτη» τέχνη.
8. Ο αισθητικός προσδιορισμός του χώρου και του χρόνου.
9. Τέχνη και ιστορία.
10. Το ωραίο και το υψηλό στην τέχνη.
11. Η Βυζαντινή τέχνη ως τέχνη του υψηλού.
12. Οι αισθητικές κατηγορίες.
13. Η δυνατότητα της φιλοσοφικής αισθητικής ως φιλοσοφικής θεωρίας.
14. Η Βυζαντινή τέχνη ως γλώσσα.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα συζητηθούν προβλήματα φιλοσοφικής ορολογίας και θα παρουσιαστούν φοιτητικές εργασίες.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Ιορδάνης Μαρκουλάτος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Χειμερινό εξάμηνο 2009-2010

Β΄ Κύκλος – Β΄ Ενότητα

Μάθημα: Κοινωνιολογία

**Θέμα: Η κοινωνική οντολογία
του Pierre Bourdieu**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Pierre Bourdieu: εισαγωγή στο έργο του.
- Το ζήτημα της οντολογικής προσέγγισης της κοινωνικής πραγματικότητας: εισαγωγικές παρατηρήσεις.
- Ο Bourdieu και η κοινωνική οντολογία: οι επιφυλάξεις του σχετικά με τη *θεωρητική* ενασχόληση με την κοινωνική πραγματικότητα.
- Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των εννοιολογικών εργαλείων της οπτικής του Bourdieu.
- Η διάκριση υποκειμένου-αντικειμένου: ο καίριος ρόλος της σε κάθε απόπειρα οντολογικής επεξεργασίας της κοινωνικής πραγματικότητας.
- Η διαλεκτική κοινωνικού υποκειμένου – κοινωνικών δομών.
- Το *habitus*.
- Τα πεδία.
- Οι πρακτικές.
- Ο ρόλος των *κανόνων* στην κοινωνική εξήγηση.

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ:

Οι τυπικές υποχρεώσεις σας στο πλαίσιο του παραπάνω μαθήματος είναι οι εξής:

1. Σύντομη παρουσίαση θέματος (σχετικού με την ύλη του μαθήματος) στην τάξη.
2. Τελική εργασία.
3. Προφορικές εξετάσεις.

EAPINO ΕΞΑΜΗΝΟ 2010

**ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ**

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2010

<u>Α' Κύκλος (1ο - 4ο εξάμηνο, για όλους ανεξαιρέτα τους φοιτητές του Τμήματος Φ.Π.Ψ.)</u>		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
α. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία	Φ 1Ε004	Ε. Καραμπατζάκη
β. Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία	Φ 2Ε004	Γ. Αποστολοπούλου
γ. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία	Φ 3Ε004	Β. Σολωμού-Παπανικολάου
δ. Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία	Φ 4Ε004	Π. Νούτσος
ε. Φιλοσοφία της Επιστήμης ή Επιστημολογία – Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών	Φ 5Ε004	Ι. Πρελορέντζος
<u>Β' Κύκλος (5ο – 8ο εξάμηνο):</u> Α' Ενότητα: τουλάχιστον 15 δ.μ. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
α. Η προβληματική της φιλοσοφικής ιστοριογραφίας		
β. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία	ΦΑΕ043	Ε. Καραμπατζάκη
	ΦΑΕ046	Β. Σολωμού-Παπανικολάου
γ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Α' (Προσωκρατικοί φιλόσοφοι)		
δ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Β' (Αρχαία Σοφιστική)		
ε. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Γ' (Σωκράτης και Σωκρατικές Σχολές)		
στ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Δ' (Πλάτων και Αρχαία Ακαδημία)		

ζ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Ε' (Αριστοτέλης και Αρχ. Περίπατος)		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
η. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία ΣΤ' (Ελληνιστική Φιλοσοφία)		
θ. Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Ζ' (Η φιλοσοφία της ύστερης Αρχαιότητας ως τον 6ο αι. μ.Χ.)		
ι. Ρωμαϊκή Φιλοσοφία		
ια. Βυζαντινή Φιλοσοφία		
ιβ. Μεσαιωνική Φιλοσοφία		
ιγ. Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία	ΦΑΕ039	Γ. Αποστολοπούλου
	ΦΑΕ032	Γκ. Μαγγίνη
ιδ. Νεότερη Φιλοσοφία		
ιε. Σύγχρονη Φιλοσοφία		
ιστ. Νεοελληνική Φιλοσοφία		
ιζ. Φιλοσοφίες του εξωευρωπαϊκού χώρου		
Β' Ενότητα: τουλάχιστον 15 δ.μ. ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
α. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία	ΦΒΕ055	Β. Σολωμού-Παπανικολάου
β. Οντολογία – Μεταφυσική	ΦΒΕ047	Γ. Αποστολοπούλου
γ. Φιλοσοφική Ανθρωπολογία		
δ. Επιστημολογία – Ιστορία των Επιστημονικών Ιδεών		
ε. Λογική		
στ. Γνωσιοθεωρία		
ζ. Φιλοσοφία της Επιστήμης	ΦΒΕ040	Ι. Πρελορέντζος
η. Φιλοσοφία της Φύσης		

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΚΩΔΙΚΟΙ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ
θ. Φιλοσοφία των Φυσικών Επιστημών		
ι. Φιλοσοφία των Μαθηματικών		
ια. Φιλοσοφία της Ιατρικής		
ιβ. Ηθική		
ιγ. Κοινωνική και Πολιτική Φιλοσοφία	ΦΒΕ045	Π. Νούτσος
ιδ. Φιλοσοφία της Ιστορίας	ΦΒΕ043	Ν. Σέργης (Π.Δ. 407/1980)
ιε. Φιλοσοφία του Πολιτισμού	ΦΒΕ033	Ν. Σέργης (Π.Δ. 407/1980)
ιστ. Φιλοσοφία της Παιδείας		
ιζ. Φιλοσοφία της Γλώσσας		
ιη. Αισθητική – Φιλοσοφία της Λογοτεχνίας		
ιθ. Φιλοσοφική Ερμηνευτική		
κ. Φιλοσοφία της Θρησκείας		
κα. Επίκαιρα Φιλοσοφικά Προβλήματα (π.χ. Τεχνική, Οικολογία κτλ.)	ΦΒΕ051	Ιορδ. Μαρκουλάτος
κβ. Κοινωνιολογία		
κγ. Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών — Φιλοσοφία της Πολιτικής Οικονομίας	ΦΒΕ050	Στ. Δημητρίου
κδ. Ερευνητική Μεθοδολογία		
κε. Μεθοδολογία των Επιστημονικών Εργασιών		
κστ. Διδακτική της Φιλοσοφίας		
κζ. Ζητήματα εφαρμοσμένης πρακτικής φιλοσοφίας	ΦΒΕ049	Δ. Δρόσος

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τα μαθήματα Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Α', Β', Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Ζ', που ανήκουν στο Β' Κύκλο - Α' Ενότητα, δεν είναι προαπαιτούμενα μεταξύ τους.
2. Οι φοιτητές/τριες, που επέτυχαν σε ορισμένο μάθημα, δεν μπορούν να το επαναλάβουν σε άλλο εξάμηνο, όταν διδάσκεται το ίδιο θέμα.
3. Το καθένα από τα προσφερόμενα μαθήματα του Τομέα Φιλοσοφίας αντιστοιχεί σε **3 διδακτικές μονάδες (δ.μ.)**.

SECTION OF PHILOSOPHY
TABLE OF COURSES
(Spring Semester 2010)

A' Circle (1-4 Semesters), for all the students of the Philosophy, Education and Psychology Department)

- _ Ancient Greek Philosophy (E. Karabatzaki)
- _ Modern and Contemporary Philosophy (G. Apostolopoulou)
- _ Introduction to Philosophy (V. Solomou–Papanikolaou)
- _ Social and Political Philosophy (P. Noutsos)
- _ Epistemology – History of Scientific Ideas (I. Prelorentzos)

B' Circle (5-8 Semesters)

First Unit: 15 teaching Units at least

HISTORY OF PHILOSOPHY

- _ Problems of Historiography of Philosophy
- _ Ancient Greek Philosophy (E. Karabatzaki,
V. Solomou–Papanikolaou)
- _ Ancient Greek Philosophy A' (Presocratics)
- _ Ancient Greek Philosophy B' (Ancient Sophistic)
- _ Ancient Greek Philosophy C' (Socrates – Socratics)
- _ Ancient Greek Philosophy D' (Plato – Ancient Academy)
- _ Ancient Greek Philosophy E' (Aristotle – Ancient Peripatos)
- _ Ancient Greek Philosophy F' (Hellenistic Philosophy)
- _ Ancient Greek Philosophy G' (Philosophy of Late Antiquity to 6th c. A.D.)
- _ Roman Philosophy
- _ Byzantine Philosophy
- _ Mediaeval Philosophy
- _ Modern and Contemporary Philosophy (G. Apostolopoulou, G. Maggini)
- _ Modern Philosophy
- _ Contemporary Philosophy
- _ Modern Greek Philosophy
- _ Extra–European Philosophy

Second Unit: 15 teaching Units at least

SYSTEMATIC PHILOSOPHY

- _ Introduction to Philosophy (V. Solomou–Papanikolaou)
- _ Ontology – Metaphysics (G. Apostolopoulou)
- _ Philosophical Anthropology
- _ Epistemology – History of Scientific Ideas
- _ Logic
- _ Theory of Knowledge
- _ Philosophy of Science (I. Prelorentzos)
- _ Philosophy of Nature
- _ Philosophy of Natural Sciences
- _ Philosophy of Mathematics
- _ Philosophy of Medicine
- _ Ethics
- _ Social and Political Philosophy (P. Noutsos)
- _ Philosophy of History (N. Sergis – Π.Δ. 407/1980)
- _ Philosophy of Culture (N. Sergis – Π.Δ. 407/1980)
- _ Philosophy of Education
- _ Philosophy of Language
- _ Aesthetics – Philosophy of Literature
- _ Hermeneutics
- _ Philosophy of Religion
- _ Contemporary Philosophical Problems (I. Marcoulatos)
(such as Technology, Ecology etc.)
- _ Sociology
- _ Philosophy of Social Sciences — (St. Dimitriou)
Philosophy of Political Economy
- _ Methodology of Research
- _ Methodology of University Essay Writing
- _ Philosophy Teaching
- _ Questions of Applied Practical Philosophy (D. Drosos)

Δ Ι Α Γ Ρ Α Μ Μ Α Τ Α

των μαθημάτων

του Τομέα Φιλοσοφίας

(Εαρινό εξάμηνο 2010)

Διδάσκουσα: Επίκ. καθηγήτρια Ελένη Καραμπατζάκη

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Α' Κύκλος

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία

Β' Κύκλος – Α' Ενότητα

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία

Θέμα: Εισαγωγή στην Ελληνιστική

Φιλοσοφία

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Από την πόλη – κράτος στις πολιπολιτισμικές ελληνιστικές μοναρχίες
2. Σχέση φιλοσοφίας και επιστήμης κατά την ελληνιστική εποχή
3. Βασικές θέσεις των τριών ελληνιστικών σχολών:
 - α. Επικούρειου υλισμού
 - β. Στωικού υλοζωισμού
 - γ. Σκεπτικισμού
4. Η επικαιρότητα της ελληνιστικής φιλοσοφίας – Η ψυχοθεραπευτική της διάσταση.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα συζητηθούν αντιπροσωπευτικά κείμενα των τριών φιλοσοφικών ρευμάτων.

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ:

1. Λόγω της εισαγωγικής φύσης του μαθήματος είναι απαραίτητη η παρακολούθηση τόσο των παραδόσεων όσο και του φροντιστηρίου.
2. Η ανάληψη εργασιών είναι υποχρεωτική και μπορεί να είναι συνθετική εργασία (essay) ή παρουσίαση βιβλίου.
3. Η δήλωση του μαθήματος στη διδάσκουσα είναι αναγκαία.

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Γεωργία Αποστολοπούλου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Α' Κύκλος

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

Β' Κύκλος – Α' Ενότητα

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

**Θέμα: Προβλήματα της θεωρητικής
φιλοσοφίας του Καντ**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ο φιλόσοφος Immanuel Kant (1724-1804).
2. Το έργο του Καντ, *Η κριτική του καθαρού λόγου* (1781, 1787²).
3. Βασικές διακρίσεις: υποκειμενικό – υπερβατολογικό, εκ των προτέρων – εκ των υστέρων, καθαρό – εμπειρικό, εμφάνιση (φαινόμενο) – πράγμα καθ' εαυτό.
4. Η κριτική της μεταφυσικής.
5. Η στροφή προς το υποκείμενο.
6. Η αυτοσυνειδησία και η εκ των προτέρων σύνθεση.
7. Η καθαρή εποπτεία: Οι μορφές του χώρου και του χρόνου.
8. Η έννοια της εμπειρίας.
9. Ο προσδιορισμός της διαλεκτικής.
10. Η αντινομία και η ιδέα της ελευθερίας.
11. Γνώση και πίστη.
12. Το πρόβλημα του κόσμου.
13. Ο κανόνας του καθαρού λόγου.
14. Το ιδεώδες του ύψιστου αγαθού.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα γίνει ανάλυση κειμένων του Καντ και θα εξετασθούν θέματα φιλοσοφικής ορολογίας. Κείμενο: I. Kant, *Κριτική του καθαρού λόγου. Υπερβατική διαλεκτική και υπερβατική μεθοδολογία*. Εισαγωγή – Μετάφραση – Παρατηρήσεις Μ.Φ. Δημητρακόπουλου. Αθήναι, 1999.

Διδάσκουσα: Λέκτορας Βασιλική Σολωμού-Παπανικολάου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Α' Κύκλος

Μάθημα: Εισαγωγή στη

Φιλοσοφία

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

Μάθημα: Εισαγωγή στη

Φιλοσοφία

**Θέμα: Οριοθέτηση, θεμελιώδη προβλήματα
και σύντομη ιστορία της φιλοσοφίας**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η γέννηση της φιλοσοφίας
2. Η αφετηρία της φιλοσοφίας
3. Ορισμοί και μέθοδοι της φιλοσοφίας
4. Κλάδοι και προβλήματα
5. Φιλοσοφία και θρησκεία
6. Φιλοσοφία και επιστήμη
7. Φιλοσοφία και πολιτική
8. Φιλοσοφία και τέχνη
9. Η Αρχαία Ελληνική φιλοσοφία
10. Η Μεσαιωνική φιλοσοφία
11. Η φιλοσοφία της Αναγέννησης
12. Η Νεότερη φιλοσοφία
13. Η Σύγχρονη φιλοσοφία
14. Αξία και χρησιμότητα της φιλοσοφίας

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Φιλοσοφική ανάλυση κειμένων σχετικών με την προβληματική των παραδόσεων.

Διδάσκων: Καθηγητής Παναγιώτης Νούτσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Α' Κύκλος

**Μάθημα: Κοινωνική και Πολιτική
Φιλοσοφία**

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

**Μάθημα: Κοινωνική και Πολιτική
Φιλοσοφία**

**Θέμα: Πώς και γιατί έρχονται και
παρέρχονται οι θεωρητικές
αντιλήψεις για την Ιστορία**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή
2. Πώς κρίνεται μια τέτοια «διαδοχή» αντιλήψεων
3. Για την υπόθεση εργασίας: όροι επάρκειας
4. Αναλυτικές κατηγορίες για τεκμηριωμένη διερεύνηση και απάντηση
5. Το πεδίο παρατήρησης: ο «ευρύς» και ο «στενός» ορίζοντας της προβληματικής
6. Η σκιαγράφηση της μεθόδου
7. Ο τρόπος εκδίπλωσης της συλλογιστικής
8. Η «επιτέλεση» της γραφής των ιστορικών
9. Η πολιτική των οδεύσεων από τα «αίτια» στα «νοήματα»
10. Τι ακριβώς πράττει η «Πηνελόπη»/Ιστορία;
11. Συμπεράσματα

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

1. Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές του Φ.Π.Ψ. (Α' Κύκλος) και όλων των κατευθύνσεων των Τμημάτων (Β' Κύκλος).
2. Η παρακολούθηση είναι απαραίτητη.
3. Η εργασία των φοιτητών (συνθετική, κριτική παρουσίαση βιβλίου ή άρθρου, μετάφραση, βιβλιογραφική κτλ.) είναι υποχρεωτική.
4. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος απαγορεύεται το κάπνισμα και τα κινητά τηλέφωνα παραμένουν κλειστά.

Διδάσκων: Αναπλ. καθηγητής Γιάννης Πρελορέντζος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

A' Κύκλος

**Μάθημα: Φιλοσοφία της Επιστήμης
ή Επιστημολογία – Ιστορία
των Επιστημονικών Ιδεών**

B' Κύκλος – B' Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία της Επιστήμης

**Θέμα: Φιλοσοφία και επιστήμη στο
έργο του Μπερξόν και του Ντελέζ**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. HENRI BERGSON (1859-1941)

1. Ο ρόλος των επιστημών στη γαλλική φιλοσοφία σύμφωνα με τον Bergson
2. Ο θεμελιώδης ρόλος των επιστημών στη συγκρότηση του φιλοσοφικού έργου του Bergson
3. Η φιλοσοφική έννοια της διάρκειας (durée) ως βάση της αναμέτρησης του Bergson με πορίσματα των επιστημών της εποχής του (κυρίως της ψυχολογίας, της νευρολογίας, και των βιολογικών επιστημών). Κριτική αντιμετώπιση
 - της θεωρίας του Δαρβίνου περί εξελίξεως
 - της θεωρίας της σχετικότητας του Einstein
4. Το εγχείρημα συγκρότησης μιας «θετικής μεταφυσικής» (1901)
 - Η διάκριση της μεθόδου των ψυχολογικών, βιολογικών και κοινωνιολογικών επιστημών από τη μέθοδο των φυσικομαθηματικών επιστημών. Κριτική στην καρτεσιανή mathesis universalis
5. Κριτική στη μηχανοκρατία και στη ριζική τελεολογία
6. Λειτουργία, δομή και αντικείμενο της θετικής επιστήμης σύμφωνα με τον Bergson: πρακτική ή ζωτική λειτουργία, χωρική δομή και υλικό αντικείμενο
7. Οι τρεις διαδοχικές λύσεις που πρότεινε ο Bergson για το πρόβλημα της αποτελεσματικότητας και της αλήθειας της επιστήμης
8. Διαφορά της μεταφυσικής από την επιστήμη και συμπληρωματικότητά τους. Η μεταφυσική υπέρβαση της επιστήμης ως χρέος της φιλοσοφίας
9. Η διαφορά της νεότερης από την αρχαία επιστήμη

10. Κριτική των αντιλήψεων του Bergson περί νόησης και επιστήμης και επιμέρους πορισμάτων του από φιλοσόφους και επιστήμονες
11. Αντιμετώπιση και (ή) αξιοποίηση βασικών πορισμάτων του Bergson από τις σύγχρονες επιστήμες (νευροεπιστήμες και επιστήμες της ζωής)

B. GILLES DELEUZE (1925-1995)

1. Φιλοσοφία, επιστήμη και τέχνη: οι τρεις αυτόνομες μορφές της εμμενούς σκέψης
2. Οι τρεις βασικές διαφορές της φιλοσοφίας από την επιστήμη:
 - α. Ως προς το αντικείμενό τους: έννοιες (φιλοσοφία) – συναρτήσεις και προτάσεις (επιστήμη)
 - β. Επίπεδο εμμένειας (φιλοσοφία) – επίπεδο αναφοράς και συστήματα συντεταγμένων (επιστήμη)
 - γ. Ως προς τον τρόπο και τους παράγοντες εκφοράς τους: εννοιακά πρόσωπα (φιλοσοφία) – μερικοί παρατηρητές (επιστήμη). Ο θεμελιώδης ρόλος των διαμεσολαβητών στη φιλοσοφία και την επιστήμη
3. Η στάση της φιλοσοφίας και της επιστήμης (αλλά και της τέχνης) απέναντι στο χάος
4. Σχέση της επιστήμης με τη θρησκεία
5. Η θέση του Deleuze για τις «επιστημονικές τομές» και τις «επιστημονικές επαναστάσεις»
6. Θεμελιώδης ρόλος των καθαυτό φιλοσοφικών και των καθαυτό επιστημονικών αντιλήψεων (perceptions) και παθημάτων (affections).
7. Η θεωρία του Deleuze περί «συναντήσεων» της φιλοσοφίας, των επιστημών και των τεχνών. Παραδείγματα «συναντήσεων» φιλοσοφίας και επιστημών και τεχνών και επιστημών (με έμφαση στις «συναντήσεις» του κινηματογράφου με τις επιστήμες)
8. Η κριτική που άσκησαν ο Sokal και ο Bricmont στην ιδιότυπη αξιοποίηση των θετικών επιστημών από τον Deleuze

Γ. ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗΣ

Η θέση του Bergson και του Deleuze στο πλαίσιο της γαλλικής «σχολής» φιλοσοφίας και ιστορίας των επιστημών

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ : Θα αναλυθούν, αφενός, σημαντικά χωρία της «Εισαγωγής στη μεταφυσική», της *Δημιουργικής εξέλιξης* και άλλων κειμένων του Bergson (της εισαγωγής στο *Η σκέψη και το μεταβαλλόμενο* κ.λπ.) και, αφετέρου, του *Τι είναι φιλοσοφία*; των Deleuze και Guattari και άλλων κειμένων του Deleuze. Επίσης θα παρουσιαστούν και θα σχολιαστούν εργασίες των φοιτητών.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η ανάληψη εργασιών (συνθετικής, κριτικής παρουσίασης βιβλίου ή άρθρου, μετάφρασης δόκιμου άρθρου κ.τ.λ.) είναι προαιρετική.

Διδάσκουσα: Επίκ. καθηγήτρια Ελένη Καραμπατζάκη

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Α' Κύκλος

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία

Β' Κύκλος – Α' Ενότητα

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία

Θέμα: Εισαγωγή στην Ελληνιστική

Φιλοσοφία

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Από την πόλη – κράτος στις πολυπολιτισμικές ελληνιστικές μοναρχίες
2. Σχέση φιλοσοφίας και επιστήμης κατά την ελληνιστική εποχή
3. Βασικές θέσεις των τριών ελληνιστικών σχολών:
 - α. Επικούρειου υλισμού
 - β. Στωικού υλοζωισμού
 - γ. Σκεπτικισμού
4. Η επικαιρότητα της ελληνιστικής φιλοσοφίας – Η ψυχοθεραπευτική της διάσταση.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα συζητηθούν αντιπροσωπευτικά κείμενα των τριών φιλοσοφικών ρευμάτων.

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ:

1. Λόγω της εισαγωγικής φύσης του μαθήματος είναι απαραίτητη η παρακολούθηση τόσο των παραδόσεων όσο και του φροντιστηρίου.
2. Η ανάληψη εργασιών είναι υποχρεωτική και μπορεί να είναι συνθετική εργασία (essay) ή παρουσίαση βιβλίου.
3. Η δήλωση του μαθήματος στη διδάσκουσα είναι αναγκαία.

Διδάσκουσα: Λέκτορας Βασιλική Σολωμού-Παπανικολάου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Β' Κύκλος – Α' Ενότητα

Μάθημα: Αρχαία Ελληνική

Φιλοσοφία

Θέμα: Η ηθική σκέψη των

Προσωκρατικών και

των Σοφιστών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Α΄

1. Περιοδολόγηση και γενικά χαρακτηριστικά της αρχαίας ελληνικής ηθικής
2. Οι ηθικές αξίες της πόλεως

Β΄

Προσωκρατικοί

3. Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι και η έννοια του βίου
4. Η ηθική των Πυθαγορείων
5. Ο Ξενοφάνης ως κριτής των παραδοσιακών αξιών και διαφωτιστής
6. Η ηθική κατεύθυνση της ηρακλείτειας φιλοσοφίας
7. Βασικές αρχές της ηθικής του Δημόκριτου

Σοφιστές

8. Η αντίθεση νόμος – φύσις στην περιοχή της ηθικής
9. Ο Πρωταγόρας και η σχετικότητα των αξιών
10. Ο ωφελμιστικός ηδονισμός του Αντιφώντα
11. Η ηθική του Θρασύμαχου και οι ερμηνείες της
12. Ο ηθικός αμοραλισμός του Καλλικλή

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Στο φροντιστήριο θα αναλυθούν αποσπάσματα των Προσωκρατικών και των Σοφιστών σχετικά με την προβληματική των παραδόσεων.

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Γεωργία Αποστολοπούλου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Α' Κύκλος

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

Β' Κύκλος – Α' Ενότητα

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

**Θέμα: Προβλήματα της θεωρητικής
φιλοσοφίας του Καντ**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ο φιλόσοφος Immanuel Kant (1724-1804).
2. Το έργο του Καντ, *Η κριτική του καθαρού λόγου* (1781, 1787²).
3. Βασικές διακρίσεις: υποκειμενικό – υπερβατολογικό, εκ των προτέρων – εκ των υστέρων, καθαρό – εμπειρικό, εμφάνιση (φαινόμενο) – πράγμα καθ' εαυτό.
4. Η κριτική της μεταφυσικής.
5. Η στροφή προς το υποκείμενο.
6. Η αυτοσυνειδησία και η εκ των προτέρων σύνθεση.
7. Η καθαρή εποπτεία: Οι μορφές του χώρου και του χρόνου.
8. Η έννοια της εμπειρίας.
9. Ο προσδιορισμός της διαλεκτικής.
10. Η αντινομία και η ιδέα της ελευθερίας.
11. Γνώση και πίστη.
12. Το πρόβλημα του κόσμου.
13. Ο κανόνας του καθαρού λόγου.
14. Το ιδεώδες του ύψιστου αγαθού.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα γίνει ανάλυση κειμένων του Καντ και θα εξετασθούν θέματα φιλοσοφικής ορολογίας. Κείμενο: I. Kant, *Κριτική του καθαρού λόγου. Υπερβατική διαλεκτική και υπερβατική μεθοδολογία*. Εισαγωγή – Μετάφραση – Παρατηρήσεις Μ.Φ. Δημητρακόπουλου. Αθήναι, 1999.

Διδάσκουσα: Επίκ. καθηγήτρια Γκόλφω Μαγγίνη

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Β΄ Κύκλος – Α΄ Ενότητα

Μάθημα: Νεότερη και Σύγχρονη

Φιλοσοφία

Θέμα: Εισαγωγή στη Φαινομενολογία:

Η ερμηνευτική φαινομενολογία

του Μάρτιν Χάιντεγκερ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- I. Το Είναι της πρωτογενούς χρονικότητας: ο Χάιντεγκερ μεταξύ Αριστοτέλη και Καντ.
- II. Υπερβατολογική και ερμηνευτική φαινομενολογία.
- III. Φαινομενολογία, ερμηνευτική, οντολογία.
- IV. Η φαινομενολογική αποδόμηση της ιστορίας της οντολογίας με οδηγό την προβληματική της χρονικότητας.
- V. Το «μέσα-στον-κόσμο-είναι» και η κριτική της καρτεσιανής οντολογίας του «κόσμου».
- VI. Εύρεση-κατανόηση-ομιλία.
- VII. Αγωνία και μέριμνα.
- VIII. Διανοικτότητα και αλήθεια: η κριτική της παραδοσιακής έννοιας της αλήθειας.
- IX. Η χρονικότητα ως οντολογικό νόημα της μέριμνας.
- X. Χρονικότητα και ιστορικότητα.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα αναλυθούν χαρακτηριστικά χωρία από το *Είναι και χρόνος* του Martin Heidegger σε συνάρτηση με άλλα έργα του φιλοσόφου (*Τα βασικά προβλήματα της φαινομενολογίας, Εισαγωγή στη μεταφυσική, Τι είναι μεταφυσική; με-ταξύ άλλων*).

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η ανάληψη εργασιών (σύνθεσης, κριτικής παρουσίασης βιβλίου ή άρθρου, μετάφρασης δόκιμου στοιχείου της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας κλπ.) είναι προαιρετική.

Διδάσκουσα: Λέκτορας Βασιλική Σολωμού-Παπανικολάου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Α' Κύκλος

Μάθημα: Εισαγωγή στη

Φιλοσοφία

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

Μάθημα: Εισαγωγή στη

Φιλοσοφία

**Θέμα: Οριοθέτηση, θεμελιώδη προβλήματα
και σύντομη ιστορία της φιλοσοφίας**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η γέννηση της φιλοσοφίας
2. Η αφετηρία της φιλοσοφίας
3. Ορισμοί και μέθοδοι της φιλοσοφίας
4. Κλάδοι και προβλήματα
5. Φιλοσοφία και θρησκεία
6. Φιλοσοφία και επιστήμη
7. Φιλοσοφία και πολιτική
8. Φιλοσοφία και τέχνη
9. Η Αρχαία Ελληνική φιλοσοφία
10. Η Μεσαιωνική φιλοσοφία
11. Η φιλοσοφία της Αναγέννησης
12. Η Νεότερη φιλοσοφία
13. Η Σύγχρονη φιλοσοφία
14. Αξία και χρησιμότητα της φιλοσοφίας

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Φιλοσοφική ανάλυση κειμένων σχετικών με την προβληματική των παραδόσεων.

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Γεωργία Αποστολοπούλου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

Μάθημα: Οντολογία – Μεταφυσική

Θέμα: Το πρόβλημα της υποκειμενικότητας στη φιλοσοφία του Χέγκελ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. G.W.F. Hegel (1770-1831): Αναφορά στο έργο του.
2. Η διάκριση διαλεκτικής και λογικής.
3. Ο προσδιορισμός της φιλοσοφικής μεθόδου.
4. Η φύση και το πνεύμα.
5. Ο προσδιορισμός της ελευθερίας.
6. Η έννοια του υποκειμένου.
7. Διυποκειμενικότητα και γλώσσα.
8. Ανάμνηση και «επιστήμη».
9. Η ιστορία.
10. Το δίκαιο.
11. Η τέχνη.
12. Η θρησκεία.
13. Η φιλοσοφία.
14. Κριτική επισκόπηση.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ: Θα γίνει συστηματική ανάλυση κειμένων από έργα του Χέγκελ και θα παρουσιαστούν φοιτητικές εργασίες.

Διδάσκων: Αναπλ. καθηγητής Γιάννης Πρελορέντζος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Α' Κύκλος

**Μάθημα: Φιλοσοφία της Επιστήμης
ή Επιστημολογία – Ιστορία
των Επιστημονικών Ιδεών**

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία της Επιστήμης

**Θέμα: Φιλοσοφία και επιστήμη στο
έργο του Μπερξόν και του Ντελέζ**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

A. HENRI BERGSON (1859-1941)

1. Ο ρόλος των επιστημών στη γαλλική φιλοσοφία σύμφωνα με τον Bergson
2. Ο θεμελιώδης ρόλος των επιστημών στη συγκρότηση του φιλοσοφικού έργου του Bergson
3. Η φιλοσοφική έννοια της διάρκειας (durée) ως βάση της αναμέτρησης του Bergson με πορίσματα των επιστημών της εποχής του (κυρίως της ψυχολογίας, της νευρολογίας, και των βιολογικών επιστημών). Κριτική αντιμετώπιση
 - της θεωρίας του Δαρβίνου περί εξελίξεως
 - της θεωρίας της σχετικότητας του Einstein
4. Το εγχείρημα συγκρότησης μιας «θετικής μεταφυσικής» (1901)
 - Η διάκριση της μεθόδου των ψυχολογικών, βιολογικών και κοινωνιολογικών επιστημών από τη μέθοδο των φυσικομαθηματικών επιστημών. Κριτική στην καρτεσιανή mathesis universalis
5. Κριτική στη μηχανοκρατία και στη ριζική τελεολογία
6. Λειτουργία, δομή και αντικείμενο της θετικής επιστήμης σύμφωνα με τον Bergson: πρακτική ή ζωτική λειτουργία, χωρική δομή και υλικό αντικείμενο
7. Οι τρεις διαδοχικές λύσεις που πρότεινε ο Bergson για το πρόβλημα της αποτελεσματικότητας και της αλήθειας της επιστήμης
8. Διαφορά της μεταφυσικής από την επιστήμη και συμπληρωματικότητά τους. Η μεταφυσική υπέρβαση της επιστήμης ως χρέος της φιλοσοφίας
9. Η διαφορά της νεότερης από την αρχαία επιστήμη

10. Κριτική των αντιλήψεων του Bergson περί νόησης και επιστήμης και επιμέρους πορισμάτων του από φιλοσόφους και επιστήμονες
11. Αντιμετώπιση και (ή) αξιοποίηση βασικών πορισμάτων του Bergson από τις σύγχρονες επιστήμες (νευροεπιστήμες και επιστήμες της ζωής).

B. GILLES DELEUZE (1925-1995)

1. Φιλοσοφία, επιστήμη και τέχνη: οι τρεις αυτόνομες μορφές της εμμενούς σκέψης
2. Οι τρεις βασικές διαφορές της φιλοσοφίας από την επιστήμη:
 - α. Ως προς το αντικείμενό τους: έννοιες (φιλοσοφία) – συναρτήσεις και προτάσεις (επιστήμη)
 - β. Επίπεδο εμμένειας (φιλοσοφία) – επίπεδο αναφοράς και συστήματα συντεταγμένων (επιστήμη)
 - γ. Ως προς τον τρόπο και τους παράγοντες εκφοράς τους: εννοιακά πρόσωπα (φιλοσοφία) – μερικοί παρατηρητές (επιστήμη). Ο θεμελιώδης ρόλος των διαμεσολαβητών στη φιλοσοφία και την επιστήμη
3. Η στάση της φιλοσοφίας και της επιστήμης (αλλά και της τέχνης) απέναντι στο χάος
4. Σχέση της επιστήμης με τη θρησκεία
5. Η θέση του Deleuze για τις «επιστημονικές τομές» και τις «επιστημονικές επαναστάσεις»
6. Θεμελιώδης ρόλος των καθαυτό φιλοσοφικών και των καθαυτό επιστημονικών αντιλήψεων (perceptions) και παθημάτων (affections).
7. Η θεωρία του Deleuze περί «συναντήσεων» της φιλοσοφίας, των επιστημών και των τεχνών. Παραδείγματα «συναντήσεων» φιλοσοφίας και επιστημών και τεχνών και επιστημών (με έμφαση στις «συναντήσεις» του κινηματογράφου με τις επιστήμες)
8. Η κριτική που άσκησαν ο Sokal και ο Bricmont στην ιδιότυπη αξιοποίηση των θετικών επιστημών από τον Deleuze.

Γ. ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗΣ

Η θέση του Bergson και του Deleuze στο πλαίσιο της γαλλικής «σχολής» φιλοσοφίας και ιστορίας των επιστημών

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ : Θα αναλυθούν, αφενός, σημαντικά χωρία της «Εισαγωγής στη μεταφυσική», της *Δημιουργικής εξέλιξης* και άλλων κειμένων του Bergson (της εισαγωγής στο *Η σκέψη και το μεταβαλλόμενο κ.λπ.*) και, αφετέρου, του *Τι είναι φιλοσοφία*; των Deleuze και Guattari και άλλων κειμένων του Deleuze. Επίσης θα παρουσιαστούν και θα σχολιαστούν εργασίες των φοιτητών.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η ανάληψη εργασιών (συνθετικής, κριτικής παρουσίασης βιβλίου ή άρθρου, μετάφρασης δόκιμου άρθρου κ.τ.λ.) είναι προαιρετική.

Διδάσκων: Καθηγητής Παναγιώτης Νούτσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Α' Κύκλος

**Μάθημα: Κοινωνική και Πολιτική
Φιλοσοφία**

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

**Μάθημα: Κοινωνική και Πολιτική
Φιλοσοφία**

**Θέμα: Πώς και γιατί έρχονται και
παρέρχονται οι θεωρητικές
αντιλήψεις για την Ιστορία**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή
2. Πώς κρίνεται μια τέτοια «διαδοχή» αντιλήψεων
3. Για την υπόθεση εργασίας: όροι επάρκειας
4. Αναλυτικές κατηγορίες για τεκμηριωμένη διερεύνηση και απάντηση
5. Το πεδίο παρατήρησης: ο «ευρύς» και ο «στενός» ορίζοντας της προβληματικής
6. Η σκιαγράφηση της μεθόδου
7. Ο τρόπος εκδίπλωσης της συλλογιστικής
8. Η «επιτέλεση» της γραφής των ιστορικών
9. Η πολιτική των οδεύσεων από τα «αίτια» στα «νοήματα»
10. Τι ακριβώς πράττει η «Πηνελόπη»/Ιστορία;
11. Συμπεράσματα

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ

1. Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές του Φ.Π.Ψ. (Α' Κύκλος) και όλων των κατευθύνσεων των Τμημάτων (Β' Κύκλος).
2. Η παρακολούθηση είναι απαραίτητη.
3. Η εργασία των φοιτητών (συνθετική, κριτική παρουσίαση βιβλίου ή άρθρου, μετάφραση, βιβλιογραφική κτλ.) είναι υποχρεωτική.
4. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος απαγορεύεται το κάπνισμα και τα κινητά τηλέφωνα παραμένουν κλειστά.

Λιδάσκων: Νίκος Σέργης (Π.Δ. 407/1980)

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Β΄ Κύκλος – Β΄ Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία της Ιστορίας

Θέμα: **Μαρξισμός και «Διαλεκτική»:**

**Ο Lukács και το ζεύγος «Θεωρία-
Πράξη»**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικά

- Η ευρωπαϊκή φιλοσοφία στην αρχή του 20^{ου} αιώνα.
- Η επιρροή του Hegel στον Marx και τον μαρξισμό.
- Η «αναγέννηση» του εγελιανισμού.
- Η Οκτωβριανή Επανάσταση και η πρόκληση της «πράξης».
- Από την «αφηρημένη» φιλοσοφία στην «υλιστική διαλεκτική».
- Ο Marx και ο «ιστορικός υλισμός».

2. Η Φιλοσοφία της Ιστορίας του Lukács και οι επιρροές της

- Διάρθρωση της θεωρίας του Lukács σε περιόδους.
- Το άλτο πρόβλημα: «Ηθική και Επανάσταση».
- Η «διαλεκτική» εξέλιξη της φιλοσοφίας του Lukács στην εποχή του «εκλεκτικισμού των ιδεών».
- Φιλοσοφία της Ιστορίας και «εγελιανός μαρξισμός».
- Η επιρροή της ρώσικης ριζοσπαστικής σκέψης στη θεωρία του Lukács.
- Η μαρξιστική «διαλεκτική» και ο Hegel.

3. Ερμηνεία του βιβλίου: *Ιστορία και Ταξική Συνείδηση*

- Η σημασία της «Εισαγωγής (1967)».
- Η έννοια της «ολότητας» στους Hegel – Marx – Lukács.
- Η έννοια της «αποξένωσης» στον Hegel και τον μαρξισμό του Lukács.
- Η φιλοσοφική μέθοδος και το ζεύγος: «θεωρία – πράξη».
- Η αναγκαιότητα της «ιστορικής διαλεκτικής».
- Η ενοποίηση του «υποκειμένου» με το «αντικείμενο».

4. Συμπεράσματα: η επικαιρότητα της σκέψης του Lukács
- Οι ποικίλες ερμηνείες της θεωρίας του Lukács στον 20^ο αιώνα.
 - Η μεταπολεμική φιλοσοφία και το: *Ιστορία και Ταξική Συνείδηση*.
 - Ο Lukács, η Αισθητική και η Φιλοσοφία του Πολιτισμού.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1. Η εκπόνηση εργασίας στο πλαίσιο του μαθήματος είναι προαιρετική, αλλά θα εκτιμηθεί στην τελική βαθμολογία.
2. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αφιερωθεί χρόνος για την προετοιμασία των φοιτητών ως προς την εκπόνηση των εργασιών.
3. Η παρουσίαση κειμένων, καθώς και των εργασιών, από τους φοιτητές είναι ευπρόσδεκτη, καθώς θα βοηθήσει στον απαραίτητο διάλογο.

Διδάσκων: Νίκος Σέργης (Π.Δ. 407/1980)

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Β΄ Κύκλος – Β΄ Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία του Πολιτισμού

Θέμα: Η έννοια του «ανθρωπισμού» στη
θεωρία του Κώστα Παπαϊωάννου

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικά
 - Η Σύγχρονη Ελληνική Φιλοσοφία της διασποράς.
 - Το μεταπολεμικό «περιβάλλον» της γαλλικής διανόησης.
 - Η παρισινή τριάδα των ελλήνων φιλοσόφων.
 - Η σχέση του Κώστα Παπαϊωάννου με το «οικουμενικό» νόημα του ελληνικού πολιτισμού.
 - Μαρξισμός και Ανθρωπισμός.
 - Ο Hegel ως υπόδειγμα μελέτης της Ιστορίας της Φιλοσοφίας.
2. Η εξέλιξη από τον αρχαιοελληνικό στον σύγχρονο πολιτισμό
 - Το ανθρωπολογικό πρόταγμα του «κόσμου».
 - Ο νεοπλατωνισμός, η Ανατολή και το Βυζάντιο.
 - Η «τομή» του ιουδαιοχριστιανισμού και οι πτυχές της εξέλιξής της.
 - Η «νεωτερικότητα» και η ορθότητα της ερμηνείας της επί του κλασικού πολιτισμού.
 - Η «διαλεκτική» μεταξύ ρομαντισμού και θετικισμού.
 - Η σύγχρονη ανθρωπολογία και η αμφισβήτηση του ανθρωπισμού.
3. Από τον αρχαιοελληνικό «ανθρωπισμό» στον ευρωπαϊκό «ουμανισμό»
 - Το περιεχόμενο του αρχαιοελληνικού «ανθρωπισμού».
 - Οι διαστάσεις της χριστιανικής ρήξης με το παρελθόν.
 - Η «συμφιλίωση» του «ανθρωπισμού» με την ιστορικότητα της ύπαρξης.
 - Οι ανθρωπιστικές αξίες και ο μηδενισμός του σύγχρονου πολιτισμού.
 - Η ελεύθερη κοινωνία στον μαρξισμό και ο «ανθρωπισμός».
 - Το αίτημα για τον εμπλουτισμό του «ουμανισμού» με την οικουμενικότητα του «ανθρωπισμού».

4. Συμπεράσματα: ο «ανθρωπισμός» και η κριτική του σύγχρονου πολιτισμού
- Η θεωρία του Κώστα Παπαϊωάννου και ο Μάης του '68.
 - Η «μετα-μοντέρνα» απαξίωση του «ανθρωπισμού».
 - Το οικουμενικό νόημα της Ιστορίας και οι «αφηγήσεις».
 - Σύγχρονη τεχνολογία και μηδενισμός.
 - Η επικαιρότητα της σκέψης του Κώστα Παπαϊωάννου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1. Η εκπόνηση εργασίας στο πλαίσιο του μαθήματος είναι προαιρετική, αλλά θα εκτιμηθεί στην τελική βαθμολογία.
2. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αφιερωθεί χρόνος για την προετοιμασία των φοιτητών ως προς την εκπόνηση των εργασιών.
3. Η παρουσίαση κειμένων, καθώς και των εργασιών, από τους φοιτητές είναι ευπρόσδεκτη, καθώς θα βοηθήσει στον απαραίτητο διάλογο.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Ιορδάνης Μαρκουλάτος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Β΄ Κύκλος – Β΄ Ενότητα

Μάθημα: Επίκαιρα Φιλοσοφικά

Προβλήματα

**Θέμα: Η έννοια της εξουσίας στη σκέψη
των Michel Foucault και Pierre
Bourdieu**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Η διεύρυνση της έννοιας της εξουσίας: από τις απερίφραστα καταπιεστικές στις ήπιες, διάσπαρτες και παραγωγικές μορφές εξουσίας.
- Η υπόθεση της καταπίεσης: η κλασική αντιπαράθεση αλήθειας – εξουσίας.
- Η σύμφυση εξουσίας / γνώσης.
- Η έννοια της βιο-εξουσίας και η ανάδυση των ανθρωπιστικών επιστημών ως παραγωγική διάθλαση των πολιτικών τεχνολογιών διαχείρισης της ζωής.
- Οι έννοιες της συμβολικής εξουσίας, της συμβολικής βίας και της συμβολικής κυριαρχίας στη σκέψη του Pierre Bourdieu.
- Ο ιστορικός χαρακτήρας της έννοιας της βιο-εξουσίας. Ισχύει κάτι ανάλογο αναφορικά με την έννοια της συμβολικής εξουσίας;
- Καταληκτικά: μορφές εξουσίας σύμφυτες με τις καθημερινές πρακτικές· η αδιόρατη αποτελεσματικότητά τους, και το ερώτημα περί της σκοπιμότητας κριτικής τους έκθεσης και αντίστασης σε αυτές.

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ:

Οι τυπικές υποχρεώσεις στο πλαίσιο του παραπάνω μαθήματος είναι οι εξής:

1. Σύντομη παρουσίαση θέματος (σχετικού με την ύλη του μαθήματος) στην τάξη.
2. Τελική εργασία.
3. Προφορικές εξετάσεις.

Διδάσκων: Επίκ. καθηγητής Στέφανος Δημητρίου

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

Μάθημα: Φιλοσοφία των Κοινωνικών

Επιστημών

Θέμα: Κανονιστικότητα και Πολιτική

Φιλοσοφία: Η καντιανή πολιτική

φιλοσοφία και η φιλελεύθερη *Θεωρία*

της Δικαιοσύνης του John Rawls

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η καντιανή θεωρία του Δικαίου
2. Η σχέση Δικαίου και Ηθικής στην καντιανή πολιτική και πρακτική φιλοσοφία
3. Η έννοια του δικαιώματος και της έλλογης ελευθερίας
4. Η καθολικώς νομοθετούσα βούληση και ο γενικός κανόνας ελευθερίας
5. Η σχέση ηθικότητας και εξωτερικής νομιμότητας
6. Οι έννοιες της ηθικής και της δικαιοπολιτικής αυτονομίας στην καντιανή ηθική και πολιτική φιλοσοφία
7. Η συμβολαιοκρατική παράδοση και η σχέση ορθού και αγαθού στη ρωσσιανή *Θεωρία της Δικαιοσύνης*
8. Οι αρχές δικαιοσύνης
9. Είναι η συναίνεση εχέγγυο ορθότητας;
10. Η αρχή της δημοσιότητας, η δημόσια χρήση του λόγου, η δημοκρατική αρχή και η έννοια της *αναστοχαστικής ισορροπίας*
11. Τι συνεπάγεται για τη ρωσσιανή θεωρία η απουσία μεταηθικής δικαιολόγησης και ελέγχου
12. Συνηγορία υπέρ της διάκρισης μεταηθικής και κανονιστικής ηθικής θεωρίας
13. Η γνωσιοκρατική προσέγγιση των ηθικοπολιτικών κρίσεων: Η αξίωση για αλήθεια και γνώση στην ηθική και την πολιτική φιλοσοφία

Διδάσκων: Αναπλ. καθηγητής Διονύσης Δρόσος

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Εαρινό εξάμηνο 2010

Β' Κύκλος – Β' Ενότητα

**Μάθημα: Ζητήματα Εφαρμοσμένης
Πρακτικής Φιλοσοφίας**

**Θέμα: Εισαγωγή σε ζητήματα σχέσης
ανθρώπου και φύσης, υπό τις
συνθήκες νέων τεχνολογιών**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Άνθρωπος και ζώσα φύση
2. Άνθρωπος – μηχανή
3. Άνθρωπος – γενετικό υλικό
4. Άνθρωπος – εμπόρευμα. Η αγορά ως συντονιστής των χρήσεων της τεχνικής
5. Η εξέλιξη των κοσμοειδώλων και των επιστημονικών παραδειγμάτων
6. Οικολογία και περιβαλλοντική ηθική: η ‘βαθεία οικολογία’ και τα ‘δικαιώματα’ των ζώων
7. «Οικοφιλοσοφία»
8. Η ‘κοινωνική οικολογία’
9. Ζητήματα βιοηθικής: ευθανασία
10. Ζητήματα βιοηθικής: δικαιώματα του εμβρύου και δικαιώματα της μητέρας
11. Ηθική της ευθύνης

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Θα δοθεί βιβλιογραφία και δεν θα διανεμηθεί κανένα σύγγραμμα.

ε) Για την επαγγελματική σταδιοδρομία των αποφοίτων

Οι σχέσεις πανεπιστημιακού Τμήματος και κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας αποτυπώνονται συχνά ως περίπλοκες και πάντως όχι γραμμικά. Υπόκειται μια αμφίπλευρη συνάφεια γνωστικού αντικειμένου και αναδιατασόμενου διαφορισμού των επαγγελμάτων, ο οποίος έχει βραδύ ρυθμό ως προς ό,τι αφορά τις «Φιλοσοφικές Σχολές», χωρίς να είναι αμελητέα η οικεία παρέμβαση του κράτους.

Το τελευταίο σημείο ενυπάρχει ήδη στον τρόπο διαίρεσής τους σε τρία Τμήματα. Οι οργανωμένες φοιτητικές παρατάξεις που διέθεταν πρόσβαση προς τα κέντρα λήψης αποφάσεων καθώς και οι συνδικαλιστικοί φορείς των εκπαιδευτικών επέβαλαν τη θέση τους. Ορισμένη μερίδα συσχέτιζε την αναβάθμιση των πανεπιστημίων με τον εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών και την «παροχή ειδίκευσης σ' όλους τους φοιτητές», γεγονός που θα μπορούσε να συμβάλει στη «νέου τύπου ανάπτυξη» της χώρας. Από διαφορετική οπτική γωνία διαπιστωνόταν ότι πλειάδα «υποβαθμισμένων» σχολών θα εκπαιδεύει στρατιά νέων «αποειδικευμένων» που θα στελεχώνουν τις κατώτερες θέσεις της «εκτελεστικής-διανοητικής εργασίας». Με σημείο αναφοράς τη Φιλοσοφική Σχολή δηλώνεται ότι οι φοιτητές αρνούνται τον καταμερισμό του γνωστικού αντικειμένου και επιμένουν στο ενιαίο πτυχίο. Η πρώτη άποψη ολισθαίνει στην τεχνοκρατική σύλληψη του σύνθετου προβλήματος της ειδίκευσης των σπουδών, επιδιώκοντας να καλύψει με το λαϊκιστικό της πέπλο το σύνολο του προπτυχιακού φοιτητικού πληθυσμού, και η δεύτερη παραπέμπει στη μηχανιστική αναγωγή των αναδιαρθρώσεων του πανεπιστημίου, όπως ακριβώς και του εργοστασίου, στην κρίση των οικονομικών δομών της χώρας (βλ. Νούτσος 1992: 66 και 1991: 269).

Μετά από εικοσιπέντε χρόνια πώς τίθεται το θέμα των εισακτέων; Επανέρχεται για μια ακόμη φορά προς συζήτηση χωρίς πολλούς αποδέκτες, ο αναχρονιστικός και αναποτελεσματικός ισχύων τρόπος εισαγωγής των φοιτητών/τριών στα Πανεπιστήμια και ειδικότερα στις «Φιλοσοφικές Σχολές»; Ό-

ποιο σχήμα κι αν επιλεγεί, από την παραπαίουσα κυβέρνηση ή απ' αυτήν που θα τη διαδεχθεί, δεν φαίνεται ότι το ΥΠΕΠΘ θα παραχωρήσει στα Πανεπιστήμια αυτήν την αρμοδιότητα.

Αν τον αριθμό των εισακτέων τον όριζε η ζήτηση, τότε θα ήταν περιττές οι εξετάσεις. Αν, αντίθετα, τον ορίζει το κράτος, τότε δεν πρόκειται να καταργηθούν οι «πανελλήνιες» ή «πανελλαδικές» εξετάσεις. Αν υποθεθεί ότι θα συνέβαινε κάτι τέτοιο, θα μπορούσε κανείς να προσδοκά την αυτοδυναμία της Μέσης Εκπαίδευσης (την οποία δεν γνωρίζουμε επαρκώς) ως ξεχωριστής εκπαιδευτικής βαθμίδας και όχι ως «εισοφάγου» προς το Πανεπιστήμιο. Σε κάθε περίπτωση η «έκρηξη» του αριθμού των φοιτητών/τριών υπήρξε τόσο μεγάλη, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, που δεν θα γνωρίσει νέα κοινωνική ώθηση υποτετραπλασιασμού αυτού του μεγέθους.

Αναμφίβολα, η πολιτεία θα εξακολουθήσει να κρατά για τον εαυτό της την κύρωση των πτυχίων ως δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος, είτε μέσω του ΑΣΕΠ είτε μέσω των «συμβάσεων» εκείνων που μπορούν «ρουσφετολογικά» να το υπερφαλαγγίζουν. Η δημόσια εκπαίδευση και οι ποικίλες μορφές της ιδιωτικής θα συνεχίσει να λειτουργεί ως προνομιακός χώρος απορρόφησης των πτυχιούχων των «Φιλοσοφικών Σχολών». Έστω κι αν έχουν περιορισθεί αυτές οι δυνατότητες οι εργασιακές τους συνθήκες παραμένουν ελκτικές. Κι αφού ο αριθμός των εισακτέων τους δεν αναμένεται να μειωθεί (ξεπερνάει τους 1700 ανά έτος), θα ήταν μάλλον οργανωτική προχειρότητα η απεμπόληση ενός τέτοιου δικαιώματος εργασίας.

Επιπλέον, αφού στο προσεχές μέλλον δεν διαφαίνεται μάλλον ριζική αναδιάρθρωση των «φιλολογικών» ειδικοτήτων στη Μέση Εκπαίδευση και η περιστολή ή η κατάτμηση των δραστηριοτήτων του «παμφιλόλογου», είναι διπλά ακατανόητη μια τέτοια εκχώρηση. Ίσως θα μπορούσε να προκριθεί από τώρα ο έλεγχος της καταλληλότητας των αποφοίτων ως υποψηφίων εκπαιδευτικών εντός των Τμημάτων ή της «Παιδαγωγικής Σχολής» εντός του Πανεπιστημίου και πάντως όχι έξω απ' αυτό. Μόνο που η προετοιμασία αυτή δεν αποτελεί μια μαθηματοκεντρική υπόθεση. Αντίθετα, αφορά πρωτίστως ζητήματα μεθόδου, εννοιολογικών αρμών και οικείας θεωρίας, τρόπους διατύπωσης προ-

βλημάτων και εκδίπλωσης επιχειρημάτων σε έναν υπαρκτό και όχι παρωχημένο κόσμο. Για τούτο η τυχόν «εγγραμματοσύνη» σημαίνει πριν απ' όλα ιστορική και πολιτική νοημοσύνη και όχι τεχνικές απομνημόνευσης και πνεύμα τυπολατρίας.

Για την ώρα η κοινή «επετηρίδα» (ΠΕ2) των πτυχιούχων των τριών Τμημάτων των «Φιλοσοφικών Σχολών», ανεξάρτητα ή και σε συναλληλία με τη ρύθμιση της προηγούμενης παραγράφου, θα μπορούσε να κατοχυρωθεί ευκρινέστερα. Γιατί τάχα; Τώρα που μας φοβερίζει το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (με την απόφαση της 23^{ης} Οκτωβρίου 2008) και η ελληνική κυβέρνηση ενδίδει, απαιτείται —πέρα από την ευκαταία πανευρωπαϊκή κινηματική πρακτική— αμυντική θωράκιση. Απλούστερα, αν αφήσεις χαλαρό έως διάτρητο το πεδίο των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων, τότε ευκολότερα θα διεισδύει ο κάθε «κολεγιόπαις» και θα τους παραγκωνίζει.

Αν ανοίξω εδώ ένα παράθυρο κατανόησης της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης, θα σταματούσα στις χώρες προέλευσης αυτών των «επιχειρήσεων εκπαίδευσης» με βάση τις συμφωνίες «δικαιόχρησης», δηλαδή στις Ενωμένες Πολιτείες και τη Βρετανία. Στις δύο χώρες αυτές η υπερχρέωση ξεπερνάει το 130% του «διαθέσιμου εισοδήματος» και αντίστοιχα το 160%. Όσο, κατά τις τελευταίες δεκαετίες στη Βρετανία, υποχωρούσε η παρουσία της κρατικής πολιτικής από τη στέγαση, την υγεία, την ασφάλιση και την εκπαίδευση, τόσο προχωρούσε η διόγκωση του πιστωτικού τομέα. Ειδικότερα, όσο μειωνόταν η κρατική χρηματοδότηση στην ενοποιούμενη τριτοβάθμια εκπαίδευση, τόσο ήταν μονόδρομος η επιχείρηση εξαγωγής «ακαδημαϊκών υπηρεσιών» και οι συμπράξεις με εγχώρια «Εργαστήρια» ή «Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών».

Εδώ ακριβώς συνέλκεται ένα άλλο θέμα σπουδών που από δευτερεύον στα τελευταία δυο χρόνια κατέστη κύριο. Προφανώς οι «αιώνιοι φοιτητές» δεν ήταν μόνο προπέτασμα καπνού για το διασυρμό του φοιτητικού κινήματος, αλλά ένα ακόμη σημείο των συνεπαγωγών, φανερών ή όχι, ανάμεσα στην υποτίμηση του δημόσιου Πανεπιστημίου και στην ανάγκη ίδρυσης «μη-κρατικών» Πανεπιστημίων. Στη ρίζα αυτής της μορφής συγκοινωνούντων δοχείων βρίσκεται η δυνατότητα αφαίρεσης της «φοιτητικής ιδιότητας», με την επίκληση των οικείων διεθνών πρακτικών χωρίς να λέγεται ποτέ πώς αυτή αποκτάται. Δηλαδή στη χώρα μας το κράτος (και όχι το Πανεπιστήμιο) αποφασίζει για τον α-

ριθμό και τον τρόπο εισαγωγής των φοιτητών/τριών ανά Τμήμα και κρατά επίσης για τον εαυτό του την κύρωση των πτυχίων ως δυνατότητας άσκησης επαγγέλματος.

Έτσι, με την ψηφισθείσα ρύθμιση, η αφαίρεση της «φοιτητικής ιδιότητας» όχι μόνο δεν συνυπονοεί τη δυνατότητα εγγραφής (όπως θα συνέβαινε σε μια άλλη χώρα) σε διαφορετικό Τμήμα του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου, αλλά εξασφαλίζει έναν ακόμη αριθμό «πελατών» του «μη κερδοσκοπικού» Πανεπιστημίου. Δηλαδή μαζί με τις φιλοδοξίες φοίτησης σε Τμήματα πρώτης επιλογής και κυρίως μαζί με τον τεράστιο αριθμό των αποτυχόντων (εφέτος υπολογίζεται ότι έμειναν κενές 25.000 θέσεις σε Α.Ε.Ι, και Τ.Ε.Ι.) θα συναποτελούν σε λίγο οι τέως φοιτητές των δημόσιων Πανεπιστημίων τον τρίτο πόλο της «αγοράς» των διδασκομένων στα «μη-κρατικά» Πανεπιστήμια (στους τελευταίους θα πρέπει να προστεθούν όσοι δεν έχουν αποκτήσει το «προδίπλωμα»).

Ακόμη και σε συνάρτηση με τη ρύθμιση του θέματος των «αιώνιων φοιτητών» (που συναπαρτίζουν σειρά υποκατηγοριών και πάντως αποτελούν εξαιρετικά μικρό ποσοστό σε σχέση με τον «ενεργό» φοιτητικό πληθυσμό) εύλογα μπορεί να ειπωθεί ότι αρκετά από τα σημεία της πρόσφατης νομοθεσίας (βλ. §. 3) βρίσκονται σε κατευθείαν συνάρτηση με τις «αλλαγές στο άρθρο 16».

στ) Οδηγοί Σπουδών του Τμήματος Φ.Π.Ψ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Ο
Δ
Η
Γ
Ο
Ι
Σ
Π
Ο
Υ
Δ
Ω
Ν

2000 - 2001

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2000

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2001 - 2002

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2001

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2002 - 2003

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2002

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

2003 • 2004

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
2005 • 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
2006 • 2007

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
2007 • 2008

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
2008 • 2009

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τ Μ Η Μ Α
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ - ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
2009 • 2010

ζ) Προγράμματα Διαπανεπιστημιακής Συνεργασίας (ERASMUS)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (ERASMUS)
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ – ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ (Μ.Α. – ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ)

α/α	<u>Πανεπιστήμιο Υποδοχής</u>	<u>Υπεύθυνος Καθηγητής</u> Πανεπιστημίου Προέλευσης	Υπεύθυνος Καθηγητής Πανεπιστημίου Υποδοχής	Κωδικός Τομέα Σπουδών	Επίπεδο Σπουδών	Σπου- δαστές	Συνολική Διάρκεια (μήνες)
1.	Université de Paris I Panthéon Sorbonne (Γαλλία) http://www.univ-paris1.fr	Αναπλ. Καθηγητής ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΡΕΛΟΡΕΝΤΖΟΣ (Τηλ. 2651 0 05685)	Prof. CHANTAL JAQUET cjaq@univ-paris1.fr Mme CL. PRINGUET Maison Internationale Erasmus@univ-paris1.fr	PHILOSOPHY	Π Μ Δ	1 1 2	24
2.	Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” Iasi (Romania) http://www.uaic.ro/ (Εαρ. Εξάμ.)	Επικ. Καθηγήτρια ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΑΜΠΑΤΖΑΚΗ (Τηλ. 2651 0 05793)	Lect. A. MURARU Department of Philosophy muraru@uaic.ro MS. I. VASILIU Department for International Relations erasmus@uaic.ro	PHILOSOPHY	Μ	1	6